

Onsdagen den 14 november

Kl. 09.00–12.49
16.00–16.19

§ 1 Prövning av förslaget till statsminister

*Prövning av förslaget
till statsminister*

Anf. 1 TALMANNEN:

Riksdagen ska enligt 6 kap. 4 § andra stycket regeringsformen pröva ett förslag till ny statsminister inom fyra dagar. Förslaget ska enligt 11 kap. 3 § andra stycket riksdagsordningen bordläggas två gånger.

Jag lämnade måndagen den 12 november förslaget att Ulf Kristersson, Moderaterna, ska utses till statsminister. Ulf Kristersson har uppgett att han avser att bilda en regering som består av företrädare för Moderaterna och Kristdemokraterna. Förslaget har nu bordlagts två gånger och ska prövas vid dagens sammanträde.

Anf. 2 ANNIE LÖÖF (C):

Herr talman! Centerpartiet gav tydliga besked inför valet. Vi sökte mandat för en alliansregering. Samtidigt sa vi att vi inte skulle ingå i en regering som krävde SD:s aktiva stöd. Tyvärr fick vi inte det tydliga mandat för en alliansregering som vi hade velat. En alliansregering kan nu bara bildas om det finns förankring över blockgränsen.

Centerpartiet gör nu efter valet precis det som vi sa före valet. Vi kommer inte att ingå i en regering som kräver aktivt stöd av Sverigedemokraterna, vilket också innebär att vi inte kan vara en del av samma budgetunderlag.

Dagens omröstning handlar för Centerpartiet inte främst om Ulf Kristersson som statsminister. Den handlar ytterst om vilken maktposition som man är beredd att ge Sverigedemokraterna. Centerpartiet kommer därför i dagens statsministeromröstning att rösta nej till att ge ett nationalistiskt och populistiskt parti ett avgörande och historiskt unikt inflytande.

Sedan Alliansen bildades för 14 år sedan är det första gången som två partier på egen hand väljer att försöka bilda regering utan de andra två. Jag tycker att det är en sorglig utveckling. Alliansen består av fyra partier. Allianspolitik kan därför bara bedrivas om fyra partier är överens. En M–KD-regering är alltså inte, och kan aldrig vara, en alliansregering. Alliansen äger vi alla fyra gemensamt.

I dagens svåra parlamentariska läge kan man välja två parlamentariska vägar: antingen söka stöd över den traditionella blockgränsen eller bli beroende av Sverigedemokraterna. Det förslag som i dag ligger på bordet – en moderat och kristdemokratisk minoritetsregering – innebär i praktiken att göra det sistnämnda. Det är stor skillnad mellan passivt och aktivt stöd.

Prot. 2018/19:16
14 november

*Prövning av förslaget
till statsminister*

Att rösta på samma förslag och att tillträda när man är den större konstellationen är en sak. Det har inte Centerpartiet något emot.

Det regeringsförslag som nu ligger på bordet är en mindre regeringskonstellation. En sådan mindre regering kommer att vara beroende av SD:s aktiva ja-röster om varje budget och om varje annat viktigt politiskt beslut i riksdagen där Alliansens står mot de rödgröna.

Det skulle vara unikt i svensk politisk historia om ett nationalistiskt och populistiskt parti släpps fram till denna maktposition. Detta parti har också varit tydligt med att man kommer att kräva inflytande och garantier över den regering som man stöder och ställt ultimatum om minskad invandring för att ge budgetstöd.

Att Centerpartiet inte vill förhandla eller samarbeta med Sverigedemokraterna beror på politiska och värderingsmässiga skillnader och att de är för stora. Sverigedemokraterna har en auktoritär syn på människor och samhälle, de ser människor från andra länder som problem och hot och de ställer människor mot varandra och väljer slutenhet i stället för samarbete. Dessutom är de tydliga med att de vill motarbeta liberalers inflytande i svensk politik. Det är en illiberal politisk agenda som gör att Centerpartiet inte kan vara en del av samma regeringsunderlag. SD står mycket långt från Alliansens gemensamma politik och det öppna, inkluderande och toleranta samhälle som vi arbetar för.

Detta är, som sagt, ett nej till att ge Sverigedemokraterna ett avgörande inflytande, och det är ett ja till fortsatta ansträngningar att forma en handlingskraftig regering där Alliansens fyra partier kan hålla ihop i samtal över blockgränsen.

När denna votering är genomförd är min önskan att vi fyra allianspartier kan hitta tillbaka till varandra och fortsätta undersöka möjligheter till blocköverskridande lösningar där Alliansen kan hålla ihop. Mellan Vänsterpartiet och Sverigedemokraterna är vi i denna kammare sex partier som representerar 75 procent av de svenska väljarna och 75 procent av mandaten i denna kammare.

Så här drygt nio veckor efter valdagen är det hög tid att börja diskutera sakpolitik mellan partierna. Det vore det bästa för Sverige och den bästa vägen framåt för en stabil regering med en liberal reformagenda. Det vore ett underbetyg om vi inte kunde komma överens.

(Applåder)

Anf. 3 TOBIAS BILLSTRÖM (M):

Herr talman! Utgången av årets val innebar ett för Sverige och de politiska partierna komplicerat parlamentariskt läge. Först nu, drygt två månader efter valet, har vi möjlighet att ta ställning till förslag om ny statsminister. Jag vill i detta sammanhang därför först rikta ett varmt tack till talmannen för hans arbete att i detta läge hitta en ny regeringsbildare.

I dag tar vi ställning till den mest naturliga statsministerkandidaten. En tydlig majoritet av riksdagens ledamöter röstade nej till Stefan Löfvens rödgröna regering, och Moderaterna är det största partiet i det största blocket som röstade bort den tidigare regeringen. Alliansen är det största samlade regeringsalternativet, och Alliansens politik har brett stöd i kammaren.

Det har under de senaste månadernas intensiva process inte presenterats något alternativ som kan leda till ett bredare stöd i riksdagen. Dessa omständigheter gör att Ulf Kristersson är den mest logiska kandidaten till att leda nästa regering. Mer komplicerat än så borde det inte vara.

Detta blir den trettonde gången som vi samlas i denna kammare för att utse en statsminister sedan vår nya grundlag antogs. Aldrig under dessa år har borgerligheten varit så sakpolitiskt enad som den är i dag. Ulf Kristersson har tydligt deklarerat att han vill bilda en regering som bygger på Alliansens politik, verka i Alliansens anda och arbeta på Alliansens villkor.

Dagens omröstning är därför ett politiskt vägval mellan möjligheten att pröva stödet för Alliansens politik och att avstå från att göra det. För oss moderater är detta val självklart. Sverige behöver fler poliser, ett starkare försvar, en fungerande integration och mer tillgänglig hälso- och sjukvård. Sverige behöver värna äganderätten och valfriheten och få bättre villkor för företagande och för entreprenörskap. Vi har en politik för det. Vi vill pröva detta här i Sveriges riksdag. Vi är beredda att pröva stödet för de gemensamma alliansreformer som vi tillsammans med Centerpartiet, Kristdemokraterna och Liberalerna har utvecklat i regeringsställning och i opposition, i närtid och under decennier av borgerlig samverkan. Vi är beredda att ta ansvar för Sverige här i dag och hela mandatperioden, trygga i oss själva, i de värderingar vi delar med övriga allianspartier och i Alliansens gemensamma politiska plattform, med ödmjukhet inför det parlamentariska läget, med respekt för våra väljare och med Sveriges bästa för ögonen.

(Applåder)

Anf. 4 MIA SYDOW MÖLLEBY (V):

Herr talman! Vänsterpartiet har varit tydligt under hela valrörelsen: Vi vill ha en regering ledd av Stefan Löfven.

Moderaterna och Ulf Kristersson har förlorat i det här valet. Den borgerliga alliansen har inte samlat det största väljarstödet. Nu går Ulf Kristersson fram med att vilja bilda regering tillsammans med Kristdemokraterna. Det skulle bli den mest reaktionära regering Sverige har haft i modern tid – en regering som också skulle vara helt beroende av Sverigedemokraterna för att kunna regera.

I de europeiska länder där extremhögern nu har fått reell politisk makt beror det på att högerpartierna gör sig helt beroende av dem för att själva komma till makten. Den utvecklingen vill vi inte se i Sverige, och i dag förhindrar vi det genom att rösta nej till Ulf Kristersson som statsminister.

(Applåder)

Anf. 5 ANDERS YGEMAN (S):

Herr talman! När riksmötet öppnades för drygt sex veckor valde de borgerliga partierna att med stöd av Sverigedemokraterna avsätta statsminister Stefan Löfven – detta trots att de rödgröna med sina 144 mandat representerar det största regeringsunderlaget. Med det sagt vill jag ändå understryka att vi delar talmannens slutsats att pröva stödet för Ulf Kristersson i kammaren. Som ledare för den konstellation som röstade bort statsministern är det rimligt att kammaren får ta ställning till hans regeringsförslag.

Trots att Ulf Kristersson gick i spetsen för att avsätta statsministern för sex veckor sedan ska vi i dag ta ställning till en regering med betydligt färre mandat än den han själv röstade bort. Kristerssons M- och KD-regering skulle, om den röstades igenom, bli den mest högerinriktade regeringen Sverige har haft. Med sina 92 mandat skulle han vara beroende av Sverigedemokraternas aktiva stöd i varje blockskiljande omröstning.

Sverigedemokraterna är ett nationalistiskt och populistiskt parti som i väsentliga avseenden tar avstånd från vår syn på ett öppet och liberalt samhälle. Det bör inte utgöra grund för en svensk regering. Redan i den första budgetomröstningen kommer Sverigedemokraternas stöd att vara helt avgörande för att Ulf Kristersson ska kunna få igenom sin politik. Inget tyder på att man kommer att avstå från möjligheten att utnyttja detta tillfälle till inflytande.

Det finns en bred samsyn bland flera av riksdagspartierna kring vilka som är Sveriges stora utmaningar framöver. I stället för att ge Sverigedemokraterna avgörande makt och inflytande över regeringsbildningen måste vi bryta blockpolitiken och börja arbeta tillsammans. Även om positionerna i regeringsfrågan har varit låsta under veckorna efter valet ser vi att det i de samtal som förts finns förutsättningar att hitta nya regeringskonstellationer som kan enas om en politik som prioriterar Sveriges utveckling och syftar till starkare sammanhållning i hela landet.

Socialdemokraterna kommer därför i dagens omröstning att rösta nej till talmannens förslag att utse Ulf Kristersson till statsminister. Godkänner riksdagen ändå Ulf Kristersson som regeringsbildare kommer Socialdemokraterna att utgöra opposition till hans regering.

(Applåder)

Anf. 6 MARIA FERM (MP):

Herr talman! Miljöpartiet röstar i dag nej till Ulf Kristersson som statsminister.

Detta är en avgörande tid. Det regeringsalternativ som Ulf Kristersson går till omröstning på är en liten, högerkonservativ regering som kräver Sverigedemokraternas aktiva stöd. Det är naivt att tro att ett sådant stöd skulle komma gratis. Snarare bör man se Kristerssons agerande i ljuset av hur flera moderater runt om i Sverige går in i aktiva samarbeten med SD, trots att Moderaterna lovade något helt annat före valet.

Det finns mycket stora risker med att ge ett parti som Sverigedemokraterna inflytande. De flesta människor i Sverige har röstat på partier som lovade att inte göra det. Vårt nej handlar om ett viktigt politiskt vägval som Sverige står inför. Vårt nej står för viljan att Sverige ska styras av en regering som värnar demokratin, värnar arbetet med att vara globalt ledande inom klimatarbetet och står upp för medmänsklighet, jämställdhet och grundmurade värderingar om ett öppet samhälle.

Det har blivit tydligt under hösten att det finns en moderat och kristdemokratisk blindhet inför hotet från den yttre högern, vilket är själva anledningen till att många av oss andra röstar nej i dag. Politiska överenskommelser definieras inte bara genom gemensamma 10-punktslistor utan måste också handla om att dela värderingar och ha en gemensam idé om vad Sverige ska vara och vart vi inte ska gå.

Detta är de konservativa som springer efter Sverigedemokraterna och bort från liberalismen. Rättigheter som det har tagit årtionden att driva igenom och som har börjat ses som självklara börjar nu ifrågasättas igen. Demokratien som vi känner den är ifrågasatt. Staten, medierna och domstolsväsendet skulle se annorlunda ut om Sverigedemokraterna fick inflytande.

Sverige behöver en regering som är tryggt förankrad i de demokratiska värdena – inte en svag minoritetsregering som i alla lägen är beroende av Sverigedemokraterna.

(Applåder)

Anf. 7 JAN BJÖRKLUND (L):

Herr talman! Om dagens omröstning enbart hade handlat om Ulf Kristersson eller de föreslagna regeringspartierna hade vi i Liberalerna röstat ja och också själva ingått i regeringen. Men dagens omröstning handlar om något mer och större.

Över hela västvärlden drar nu en högnationalistisk våg fram. Den är en kraftfull motreaktion mot globalisering, europeiskt samarbete, frihandel och öppenhet – alltså de liberala idéer som har byggt hela vår framgångsrika, västerländska samhällsmodell. Liberalismen har under efterkrigstiden byggt de mest framgångsrika samhällen mänskligheten har skådat. De bygger på individuell frihet, social välfärd, rättssamhället, fri ekonomi, tolerans och jämställdhet. Vi har i dessa samhällen uppnått den högsta ekonomiska och materiella levnadsstandard människor har upplevt.

Även högnationalism har prövats i full skala i Europa under 1900-talet. När dessa idéer efter hand har vuxit över årtiondena och tillåtits dominera har utvecklingen i stället slutat i den europeiska historiens allra värsta tragedier. I denna högnationalistiska rörelse ingår Donald Trump, beslutet om brexit samt Marine Le Pen, men också de auktoritära styren som nu har medvind i Polen, Ungern och tyvärr även i Österrike och Italien. I den rörelsen ingår också Sverigedemokraterna.

Sverigedemokraterna har anmält att man gärna vill bli en del av regeringsunderlaget i dag, och att man blir det är ju en förutsättning för att regeringen ska bli vald. Den regering som nu föreslås är SD:s önskeregering.

Herr talman! Även decemberöverenskommelsen var ett misstag. Den har givit Vänsterpartiet, ett parti som grundades i kommunismen, ett alltför stort inflytande. Den överenskommelsen ska inte upprepas.

I en demokrati är det väljarna som bestämmer riksdagens sammansättning. Om Alliansen hade blivit större än de rödgröna hade vi kunnat tillträda, eftersom vi hade varit största block, men det är ett matematiskt ostridligt faktum att 144 är mer än 143.

Även om Alliansen hade varit det största blocket hade Sverigedemokraternas röster sannolikt krävts för att Alliansen skulle tillträda i regering. Men det hade varit en annan sak, för när tillträdet väl hade skett hade Alliansen inte varit beroende av SD:s ja-röster i varje enskild viktig omröstning varje onsdag och torsdag under fyra år.

Jag litar på Ulf Kristerssons uttalade vilja att inte förhandla med SD. Det är bara det att när denna linje ska fullföljas kommer regeringen mycket snabbt att få erfara att SD:s stöd inte kommer att vara gratis. Varför skulle det vara det? Vänsterpartiet har haft sin utpressarroll i fyra år, med goda

resultat utifrån deras utgångspunkt. Vad är skälet att tro att Sverigedemokraterna, fyllda av självförtroende och förakt för vår liberala samhällsmodell, inte skulle försöka göra detsamma?

Antingen kommer denna regering att lockas, frestas eller tvingas till att trots allt förhandla eller så går man mot upprepade stora voteringsförluster – gång på gång och så mycket att regeringens auktoritet mycket snabbt urholkas så långt att dess handlingskraft försvinner.

Sverige kommer att stå inför ständiga hot om regeringskriser och nyval. Det är inte alls den stabilitet som skulle behövas för att genomföra stora reformer i brett samförstånd inför till exempel en annalkande lågkonjunktur. SD skulle snabbt bli det nav kring vilket all politik cirkulerar och det som avgör om förslagen godkänns eller underkänns i utskott och i kammare, med ständiga ultimatum och kriser.

Herr talman! Jag erkänner: Detta är en tung dag. Det är tungt att rösta emot en allianskollega. Liberalerna och jag själv har utsatts för en formidabel hat- och hetskampanj de senaste veckorna – inte från den moderata partiledningen men från den svenska högerens svans. Under mina 25 år i politiken har jag inte upplevt något liknande.

Det kommer kanske på kort sikt att ge en negativ effekt i förtroendesiffror både för mig och mitt parti. Men vi står upp för det vi lovade i valrörelsen, och jag vill tro att det är sådant som skapar förtroende på sikt.

Vi ville ha en alliansregering men inte på SD:s nåder. Jag var tydlig i alla intervjuer och i alla debatter: Om Alliansen blir mindre än de rödgröna krävs ett blocköverskridande samarbete. Att i detta läge, efter det som nu har inträffat, regera enbart med SD i regeringsunderlaget var uteslutet. Den som hävdar att vi bryter mot vad vi har sagt kan inte ha lyssnat. Moderatledningen försäkrade däremot gång på gång att det inte var aktuellt med en smalare högerregering.

Om dagens förslag faller kommer jag att rekommendera talmannen att försöka bilda en regering som är blocköverskridande och som utesluter SD och V från en permanent utpressarroll. Alliansen i samarbete med åtminstone ett parti på andra sidan blockgränsen är det nästa steg som nu bör prövas.

Herr talman! Jag ber att få yrka avslag på föreliggande förslag – inte för att vi liberaler är emot Ulf Kristersson utan för att vi är emot den maktställning som SD skulle komma att få.

(Applåder)

Anf. 8 JIMMIE ÅKESSON (SD):

Herr talman! Jag tycker att de anföranden som vi har lyssnat till inledningsvis säger ganska mycket om det politiska tillståndet i detta land. Det är en statsministeromröstning som vi står inför här, men det handlar inte om vem som ska vara statsminister utan om vem som ska få och vem som inte ska få inflytande över politiken.

Jag är ledsen att berätta detta, men det är varken Ulf Kristersson eller någon annan enskild ledamot i denna kammare, herr talman, som ger något enskilt parti inflytande. Det är väljarna som ger partier inflytande.

(Applåder)

Det var över 1 miljon människor som lade sin röst på Sverigedemokraterna i valet för två månader sedan. Det är över 1 miljon människor i Sverige som vill att Sverigedemokraterna ska ha inflytande.

Jag är hemskt ledsen att ert gamla förenklade blocksystem inte längre fungerar. Vi hade en situation där Moderaterna och Socialdemokraterna bråkade lite om skatterna under några veckor i valrörelsen, och sedan vann sossarna.

Det är inte längre så. Vi har nya konfliktlinjer i politiken. Det är nya blockkonstellationer som växer fram. Sverige är fortfarande unikt i ett europeiskt perspektiv, men vi är på väg i en rimlig riktning där vi mer börjar likna andra länder ute i Europa.

Titta på Danmark! Titta på Norge! Titta på Finland! Där har partier som liknar Sverigedemokraterna inflytande. Inte sällan sker det tillsammans och i sammanhang ungefär som det vi tar ställning till i dag – konservativa samarbeten.

Sverige är unikt, men inte så länge till. Det är min övertygelse.

Herr talman! Det har gått över två månader sedan valet, och vi har fortfarande inte en ny regering på plats. Jag skulle vilja säga att det är ett kraftigt underbetyg till de partier i denna församling som har låst fast sig vid orimliga positioner och orimliga principer som omöjliggör konstruktiva diskussioner och konstruktiv dialog.

Jag har, till skillnad från vad vi har hört här tidigare, ingen ambition att agera utpressare. Mitt parti och jag är väl medvetna om att vi har lite drygt 18 procent av väljarna bakom oss, och vi förväntar oss inte ett stöd som är större än ett stöd som står i rimlig proportion till hur stora vi är.

Vi har inte ställt några orimliga krav. Vi har inför denna omröstning egentligen ställt ett krav: Ge oss garantier för att den politik som kommer att bedrivas med Ulf Kristersson som statsminister för Sverige i rätt riktning, och visa för oss hur det ska gå till! Då kan vi ta ställning till det, och sannolikt kommer vi att kunna köpa det.

Vi förväntar oss eftergifter i proportion till hur stora vi är. Det är detta jag har sagt. Jag menar att det är en oerhört pragmatisk inställning. Inget block har egen majoritet. Inget parti har egen majoritet.

Faktum är att det regeringsalternativ som nu ligger på bordet, där Moderaterna och Kristdemokraterna bildar en koalitionsregering med stöd av Sverigedemokraterna, är en konstellation som har 154 mandat, till skillnad från de rödgrönas 144 mandat eller den så kallade Alliansens 143 mandat. Det är alltså en i sammanhanget stor samlingskonstellation i den mening den nu skulle kunna betraktas som en sådan.

Jag vill påstå, herr talman, att min riksdagsgrupp har väldigt starka skäl att rösta nej i dag. Det beror på att vi inte tillnärmelsevis har kommit i mål när det gäller att få de garantier vi har krävt. Det handlar om att vi inte tillnärmelsevis har kommit i kontakt med varandra på partiledarnivå, som väljarna förväntar sig att vi ska göra.

När väljarna har sagt sitt och vi har fått ett valresultat är det rimligt att vi pratar med varandra. Det har ni gjort; i över två månader har ni hållit på att prata med varandra. Ni har också varit väldigt tydliga med att det finns ett parti som ni inte tänker prata med under några som helst omständigheter.

Jag är bedrövd över att behöva säga detta, men det är sandlådenivå på hur ni i de övriga partierna har betett er under de månader som har gått sedan valet. Väljarna vill inte ha detta, och väljarnas dom över hur ni hanterar valresultatet och den parlamentariska situationen kommer att bli hård.

Det finns också skäl att rösta ja till Ulf Kristersson som statsminister med den partisammansättning som man nu har lagt på bordet. Det hänger ihop med att vi ser ett nytt politiskt landskap växa fram i Sverige, precis som i den övriga västvärlden. Där splittras gamla blockkonstellationer upp. Där ser vi – och det bekräftas ju i dag – Centerpartiet och Liberalerna, de två extremt liberala partierna i Sveriges riksdag, dra sig helt naturligt till Socialdemokraterna, Miljöpartiet och Vänsterpartiet. Det är också där de faktiskt, utifrån de nya politiska konfliktlinjerna, hör hemma. Och vi ser hur Moderaterna och Kristdemokraterna närmar sig en konservativ sammanslutning i riksdagen. Det är helt naturligt och så det bör vara. Det är så jag vill ha det. Konstellationen M, SD, KD behöver ytterligare 21 mandat för egen majoritet i den här kammaren.

Herr talman! När vi står här om fyra år, eller kanske tidigare än så, ska jag ha gjort allt jag kan för att den konstellationen ska ha sina 175 mandat i den här församlingen, så att vi kan driva det här landet i en konservativ, rimlig riktning för sammanhållning och trygghet i stället för det vilda västern som de vänsterliberala partierna har bildat. Vi kommer alltså att rösta ja till Ulf Kristersson i dag.

(Applåder)

Anf. 9 EBBA BUSCH THOR (KD):

Herr talman! Det har nu gått 66 dagar sedan valet. I mer än två månader har partierna pratat. Vi har pratat med varandra och pratat internt i våra partier. Vi har samtalat enskilt och i grupp med medierna och med talmanen.

Jag tror inte att någon enda ledamot i den här kammaren upplever att valresultatet blev precis som de önskade. Läget blev precis så svårt som många förutsåg. Men vi har nu det valresultat som svenska folket gett oss.

Givet de besked som lämnats under de senaste månadernas samtalande finns i realiteten bara två möjliga vägar för Sverige att få en ny regering.

Den ena vägen är en regering byggd på Socialdemokraterna, som hämtar stöd från Miljöpartiet, Centerpartiet och Liberalerna. En sådan regering behöver också tolereras av Vänsterpartiet för att kunna tillträda.

Den andra vägen är en regering byggd på Alliansens politik där antingen ett, två, tre eller fyra allianspartier ingår, och det är en sådan regering som vi i dag prövar stödet för. Med all respekt för att beslutet är svårt behöver Centerpartiet och Liberalerna välja vilket alternativ de föredrar.

Herr talman! Den nyvalda riksdagen röstade den 25 september om förtroendet för Stefan Löfvens regering. En bred majoritet av ledamöterna i den här kammaren röstade då nej till Löfven. En bred majoritet i denna kammare anser att Socialdemokraternas politik har varit misslyckad och att Sverige behöver en ny politisk inriktning.

Listan över Socialdemokraternas misslyckanden kan göras lång, alltför lång för att beskrivas här och nu. Men jag vill ändå ge några exempel, för omröstningen i dag handlar inte om oss, den handlar inte om något enskilt parti i den här kammaren. Den handlar om alla de människor som i dag inte får den vård, den omsorg, den assistans och den trygghet de behöver.

Listan är som sagt lång, men jag vill börja med att nämna att vårköerna har fördubblats. Nära 120 000 svenskar har nu fått vänta olagligt länge på att få den vård de behöver.

LSS har havererat. Till och med små barn i behov av stöd har fått sin personliga assistans antingen indragen eller kraftigt minskad.

Bristen på äldreboenden är skriande. Om vi inte löser detta kommer ålderdom att bli liktydigt med husarrest i Sverige, och för många äldre är det redan så i dag.

Polisen är i djup och allvarlig kris. Hela stadsdelar kontrolleras i praktiken av kriminella gäng. Anlagda bilbränder och skjutningar, inte sällan med dödlig utgång, är i dag så vanliga att de knappt ger notiser.

Därför röstade vi kristdemokrater och ytterligare 182 ledamöter i denna kammare bort Stefan Löfven den 25 september. Vi gjorde det därför att vi trodde att en annan politik var möjlig, en politik som kortar köerna i vården, som återupprättar LSS och som behandlar våra äldre med den respekt som de förtjänar, en politik som ger Sveriges poliser både fler kollegor och bättre förutsättningar att stävja det eskalerande våldet – en politik som återupprättar löftet om en välfärd man kan lita på.

Herr talman! Kristdemokraternas linje i regeringsfrågan är att lita på, inte bara i en valrörelse utan alltsedan den dag då decemberöverenskommelsen föll. Vi går fram med vår politik, allianspolitik. Vi röstar för den politiken och är också beredda att ta ansvar för att genomföra den. Vi kommer aldrig att backa från vår egen politik baserat på hur andra röstar. Ett sådant agerande skulle med rätta äventyra väljarnas förtroende inte bara för oss utan för politiken som redskap.

Vi är trygga i våra värderingar. Om en regering i något skede ställs inför politiska krav som är oförenliga med dessa värderingar som vi står för måste regeringen söka andra lösningar, andra vägar med andra partier här i kammaren. Om sådana lösningar inte står att finna måste riksdagen söka en ny regering.

Ingen kan hävda att situationen är enkel. Men Sveriges riksdag måste klara av även det som är svårt, klara av att möta samhällets problem. Alliansen har politiken för de samhällsproblem vi ser i dag.

Därför, herr talman, har jag meddelat Ulf Kristersson att Kristdemokraterna står beredda att ingå i en regering som driver Alliansens politik på Alliansens villkor.

Ni riksdagsledamöter som ämnar rösta grönt i dag, eller gult: Det här är inte lätt. Det är svårt, men det är modigt och det är riktigt.

Därför, herr talman, röstar vi kristdemokrater i dag ja till Ulf Kristersson och ja till Alliansens politik, som vi menar är den bästa för Sverige.
(Applåder)

Överläggningen var härmed avslutad.

Talmannen erinrade om att förslaget till statsminister skulle prövas genom omröstning.

Följande voteringsproposition lästes upp och godkändes:

Rösta ja om du vill godkänna förslaget att utse Ulf Kristersson till statsminister.

Rösta nej om du vill förkasta förslaget.

Om minst 175 av riksdagens ledamöter röstar nej har riksdagen förkastat förslaget. I annat fall har det godkänts.

Prot. 2018/19:16
14 november

Votering:

154 för godkännande

195 för avslag

Mer än hälften av riksdagens ledamöter hade röstat mot förslaget. Riksdagen hade alltså förkastat förslaget att utse Ulf Kristersson till statsminister.

Partivis fördelning av rösterna:

För godkännande: 70 M, 62 SD, 22 KD

För avslag: 100 S, 31 C, 28 V, 20 L, 16 MP

§ 2 Justering av protokoll

Protokollet för den 24 oktober justerades.

§ 3 Ändrade mediegrundlagar (vilande grundlagsbeslut, m.m.)

Konstitutionsutskottets betänkande 2018/19:KU2

Ändrade mediegrundlagar (vilande grundlagsbeslut, m.m.)(prop.

2016/17:222 delvis, prop. 2017/18:49 delvis och prop. 2017/18:59 delvis)

föredrogs.

Tredje vice talmannen konstaterade att ingen talare var anmäld.
(Beslut fattades under § 16.)

§ 4 Följdändringar till ändrade mediegrundlagar

Konstitutionsutskottets betänkande 2018/19:KU3

Följdändringar till ändrade mediegrundlagar (prop. 2017/18:260)
föredrogs.

Tredje vice talmannen konstaterade att ingen talare var anmäld.
(Beslut fattades under § 16.)

§ 5 Översyn av Riksrevisionen – grundlagsfrågor (vilande grundlagsbeslut, m.m.)

Konstitutionsutskottets betänkande 2018/19:KU4

Översyn av Riksrevisionen – grundlagsfrågor (vilande grundlagsbeslut, m.m.) (framst. 2017/18:RS4 delvis)

föredrogs.

Tredje vice talmannen konstaterade att ingen talare var anmäld.
(Beslut fattades under § 16.)

Konstitutionsutskottets betänkande 2018/19:KU7
EU-arbetet i riksdagen (framst. 2017/18:RS8)
föredrogs.

Anf. 10 PATRICK RESLOW (SD):

Fru talman! Efter det att konstitutionsutskottet genom sin initiativrätt efterlyst en ny översyn av EU-arbetet i riksdagen tillsattes en parlamentarisk kommitté av riksdagsstyrelsen i juni 2016. Ett och ett halvt år senare, i februari 2018, överlämnades betänkandet till riksdagsstyrelsen. Det ärende vi behandlar i dag är ett resultat av de relativt få förslag som utmynnade ur den kommittén.

Vi sverigedemokrater är starkt kritiska till den utveckling som pågår i EU, där federalistiska ambitioner i allt högre utsträckning minimerar nationalstaternas rättmätiga självbestämmande på ett flertal områden. Det är en utveckling som absolut måste stoppas. I takt med att fler politikområden och därmed fler politiska beslut flyttas från Sverige till Bryssel får vi allt mindre inflytande över viktiga frågor för vårt land.

Sverigedemokraterna har därför drivit en tydlig linje i den nämnda parlamentariska kommittén, eftersom detta är ett led i hela den process som leder till mer federalism, vilket kräver mer insyn.

I detta arbete fokuserade vi på fyra områden. För det första ville vi ha mer öppenhet i hela processen. För det andra ville vi ha mer insyn och inflytande för Sveriges riksdag. För det tredje ville vi se större krav på regeringen i informationsutbytet med Sveriges riksdag, och för det fjärde önskade vi att konstitutionell praxis ska regleras i lag.

Utifrån dessa utgångspunkter förde vi fram en rad förslag om ändringar i riksdagens arbete med EU-frågor. Bland annat föreslog vi att EU-nämndens sammanträden skulle vara öppna för allmänheten, att utskottens handlingar i större utsträckning än i dag skulle vara offentliga och att stenografiska uppteckningar från nämndens sammanträden skulle tillgängliggöras. Vi föreslog också fler EU-debatter i kammaren och fler tv-sända EU-nämndssammanträden. Allt detta föreslog vi för att göra processen mer öppen och ge den enskilda medborgaren insyn.

Vi föreslog också skärpta krav på de underlag som regeringen presenterar för riksdagen inför beslut i EU, och vi menade att riksdagens utskott skulle kunna ge regeringen så kallat bokstavsmandat, alltså mycket preciserade direktiv om vad regeringen kan göra i beslutsprocessen. På så vis skulle riksdagen försäkras om att behålla kontrollen över hela informationsprocessen.

Kommittén valde dock att inte hörsamma våra förslag, och det förslag som nu ligger på riksdagens bord innebär ytterst marginella förändringar av riksdagens EU-arbete. Vi beklagar verkligen detta.

I det nu aktuella betänkandet har vi reserverat oss på de tre områden där vi anser att utskottsmajoriteten försvårar de fyra principer som vi haft som utgångspunkt och som jag nämnt tidigare.

För det första anser vi att det är fel att avskaffa den obligatoriska granskningen av grön- och vitböcker för att i stället låta varje utskott göra en bedömning av huruvida ett dokument ska granskas eller inte. Grön- och

vitböcker är viktiga inslag i EU:s beredningsprocess inför kommande eventuell EU-lagstiftning.

Även om utskotten i de flesta fall sannolikt kommer att granska böckerna menar vi att ett obligatorium trots allt bidrar till ökad insyn och informationsspridning, dessutom i tidiga skeden. Risken för skönsmässiga bedömningar av vilket material som ska granskas minskar också. Därför vill vi behålla den obligatoriska granskningen av grön- och vitböcker.

För det andra är vi till skillnad från utskottsmajoriteten starkt positiva till ett ökat inslag av proportionalitetsbedömningar i samband med subsidiaritetsprövningar. Vi menar att det är viktigt att de nationella parlamenten får möjlighet att fullt ut uttrycka sina åsikter om en föreslagen åtgärd.

Enligt den praxis som fastslagits av konstitutionsutskottet kan utskotten inom ramen för subsidiaritetsprövningen även göra ett proportionalitetstest, det vill säga pröva huruvida förslagen inskränker det nationella lagstiftningsutrymmet i alltför stor utsträckning.

Vi vill slå vakt om denna praxis och menar att den borde förtydligas i bestämmelsen om riksdagens subsidiaritetsprövning. Vi tycker att det är viktigt att just den konstitutionella praxis som råder också regleras i lag.

Vi vill dessutom gå ett steg längre och se en utveckling av denna praxis så att proportionalitetsbedömningar *alltid* görs i samband med subsidiaritetsprövningarna.

Vi anser också att regeringen ska vara bunden av de synpunkter som riksdagen för fram i sina motiverade yttranden i subsidiaritetsprövningarna. Detta avfärdas av utskottsmajoriteten med att motiverade yttranden riktar sig till EU:s institutioner och inte till regeringen. Visst är det så, men vi menar ändå att det är rimligt att regeringen strikt förhåller sig till vad riksdagen tar ställning till. Här är motiverade yttranden ett viktigt inslag.

För det tredje föreslår vi ett stärkt regelverk vad gäller samråden mellan regering och riksdag i enlighet med den praxis som utvecklats i konstitutionsutskottet. Detta gäller främst frågan om samrådsskyldighet vid så kallade informella möten i Europeiska rådet och vid ministerrådsmöten.

Det faktum att en del av ett möte i rådet eller ett ministermöte förläggs till exempelvis en informell lunch, vilket är vanligt, ska inte innebära ett avsteg från samrådsskyldigheten. Det är av yttersta vikt att regleringen kring just samrådsskyldighet vid informella rådsmöten är skarp, inte minst för att konstitutionsutskottet vid ett flertal tillfällen har granskat och riktat kritik mot att regeringen avviker från den svenska linjen vid informella möten.

Ifall regelverket är otydligt finns en uppenbar risk för en oönskad maktförskjutning från riksdagen till regeringen. Det finns också ett demokratiskt dilemma i att insynen i beslutsfattandet minskar. Vår uppfattning är att samrådsskyldighet alltid ska råda i dessa sammanhang.

Fru talman! Jag står bakom Sverigedemokraternas alla tre reservationer, men för tids vinnande yrkar jag bara bifall till reservationerna 2 och 3. (Applåder)

I detta anförande instämde Matheus Enholm, Fredrik Lindahl, Jonas Millard och Mikael Strandman (alla SD).

Anf. 11 ERIK EZELIUS (S):

Fru talman! Vi debatterar nu KU:s betänkande 2018/19:KU7 *EU-arbetet i riksdagen*. Jag vill inledningsvis yrka bifall till utskottets förslag och avslag på reservationerna.

Jag är visserligen inte ny i riksdagen men ny som ledamot i konstitutionsutskottet, och det här är min första debatt inom ramen för detta utskott. Därför är det oerhört glädjande att i min första KU-debatt få prata om något som ligger mig varmt om hjärtat, nämligen EU och Sveriges plats i den europeiska gemenskapen.

Våren 2016 beslutade riksdagen, efter ett utskottsinitiativ från KU, att en kommitté skulle ges i uppdrag att analysera och utvärdera riksdagens arbete med EU-frågor för att kunna göra en bedömning av om arbetet bedrivs på ett ändamålsenligt sätt och huruvida formerna för arbetet ger oss i riksdagen de bästa förutsättningarna att kunna fullgöra våra uppgifter relaterade till EU.

Fru talman! Att utvärdera och analysera arbetssätt och arbetsformer är absolut nödvändigt, oavsett om det gäller EU eller något annat område. Året efter folkomröstningen 1994 blev Sverige in som medlem i Europeiska unionen, och vi kan konstatera att Sverige liksom EU såg väldigt anorlunda ut 1995 jämfört med i dag.

EU har förändrats. Utvecklingen av den inre marknaden och de fyra friheterna, den gemensamma valutan, utvidgningen av unionen till att nu bestå av 28 medlemsstater – snart 27, då Storbritannien lämnar den – ratificerandet av Lissabonfördraget och det faktum att EU i dag är en starkare och viktigare aktör på den internationella arenan gör att EU:s roll för oss i Sverige inte har minskat under den här tiden utan snarare är än mer viktig i dag och för framtiden.

Men om vi lämnar politikens innehåll åt sidan och i stället fokuserar på KU:s betänkande, som är ett resultat av den parlamentariska EU-kommittén, är det snarare formerna för EU-arbetet som vi ska diskutera här. Kommittén fick i uppdrag att se över om de nuvarande formerna och bestämelseerna är ändamålsenliga för hur riksdagens arbete i praktiken ter sig eller om det finns önskemål om att förbättra och utveckla vissa delar.

I början av innevarande år lämnade kommittén över betänkandet till riksdagen. Så som framgår i texten konstaterar kommittén att riksdagens arbetsformer gällande EU-frågor i huvudsak är adekvata. Man menar med andra ord att sättet som riksdagen hanterar EU-frågorna på i dag i det stora hela fungerar bra.

Varje medlemsstats parlament väljer sitt eget arbetssätt för att debattera och förankra de politiska beslut som sedan ska vidare till Bryssel, och den svenska modellen präglas, enligt min uppfattning och erfarenhet av riksdagens EU-arbete, av en tydlig och ömsesidig relation mellan riksdag och regering gällande samråd och en proaktiv hållning från utskotten att tidigt bli inkluderade i arbetet med att staka ut en svensk ståndpunkt.

Under tiden som Sverige har varit medlem i EU har de nationella parlamentens EU-arbete intensifierats och mer och mer kommit att bli en vardaglig del i arbetet. Givetvis kan det i ett sådant läge, när EU-arbetet tar mer tid, uppstå att man väljer att ta genvägar för att minska arbetsbördan, och farhågan finns att demokratin minskar när det ges kortare tid att processa viktiga frågor.

Prot. 2018/19:16

14 november

EU-arbetet i riksdagen

Fru talman! Så är det enligt min uppfattning inte när det gäller riksdagens arbete. Vi står fast vid principen att riksdagen ska vara involverad hela vägen. När jag möter parlamentariker från andra medlemsstater i olika EU-sammanhang är det tydligt att vi i Sverige håller hårt på principen att de nationella parlamenten ska ha inflytande och styrning. Det är trots allt vi riksdagsledamöter som enligt folksuveränitetsprincipen är de som ytterst ansvarar för och beslutar om när och vilken makt som ska flyttas från riksdagen till EU. Vårt förhållningssätt, som jag anser går över partigränserna i riksdagen, är således något vi ska hålla fast vid. Det innebär en ökad legitimitet för Sveriges plats i EU gentemot väljarna, och det skapar transparens och delaktighet bland oss riksdagsledamöter.

Även om vi kan ha olika uppfattningar kring innehållet i den politik som EU ska föra hoppas jag att vi är överens om att arbetsformerna ger oss i riksdagen goda möjligheter att påverka unionen. Därmed inte sagt att inget kan bli bättre. I betänkandet finns ett antal förslag på förändringar, som innebär ändringar i både riksdagsordningen och offentlighets- och sekretesslagen. Låt mig konstatera att förslagen inte är revolutionerande på så sätt att det för den utomstående sker dramatiska förändringar. Inte heller för riksdagens ledamöter kommer vardagen att påverkas nämnbart.

Det förekommer som bekant reservationer från Sverigedemokraterna i betänkandet. Låt mig bara kort få redogöra för några av våra ståndpunkter.

Flera av förslagen innebär en ökad handlingsfrihet för riksdagen och ökad möjlighet för ledamöterna att ta del av den aktuella EU-debatten. Det är handlingsfrihet i form av att riksdagen själv beslutar om den avser att behandla grön- och vitböcker, möjligheten att behandla andra EU-dokument på eget initiativ och stärkt möjlighet för oss ledamöter att begära ordet med anledning av subsidiaritetsprövning då anmälan i kammaren förelås, vilket är en viktig kontrollfunktion för riksdagen och dess ledamöter.

Gällande proportionalitetstest i förhållande till subsidiaritetsprövning är det viktigt att det finns med en bedömning av hur olika förslags verkan står i paritet med proportionalitet. Dock måste vi påminna oss om att även om vi gärna tenderar att diskutera sakinnehåll redan på ett tidigt stadium är subsidiaritetsprövning till för att bestämma huruvida en åtgärd vidtas bäst på EU-nivå eller på medlemsstatsnivå.

(Applåder)

Anf. 12 ERIK OTTOSON (M):

Fru talman! Europeiska unionen blir en alltmer omfattande och relevant del av vår vardag, inte bara i detta hus utan också utanför riksdagshusets väggar. Det är fler saker i dag än för kanske tio tjugo år sedan som påverkas av det europeiska samarbetet, och detta är i många delar väldigt bra.

Arbetet i riksdagen måste följa med i den utveckling som sker. Europeiska unionen ska ha ett viktigt ansvar för de saker där vi ska arbeta tillsammans men inget ansvar för de saker som vi gör bäst på nationell nivå.

Det betänkande som kammaren har framför sig i dag är ett steg i rätt riktning, där vi väljer att prioritera våra insatser för att göra Europeiska unionen och också riksdagens arbete med Europeiska unionen bättre. Vi har en bred samsyn i kammaren och i konstitutionsutskottet i många av dessa frågor. Jag tänker därför inte trötta ut kammaren med att upprepa

mycket av det som Erik Ezelius sa, men jag skulle vilja tillägga några ytterligare saker.

När det gäller till exempel att motiverade yttranden skulle vara bindande för regeringen tror jag att vi binder ris åt egen rygg. Anledningen är att vi har en ordning där EU-nämnden samråder med regeringen och klargör vad som är den svenska ståndpunkten. En majoritet i kammaren är också en majoritet i EU-nämnden, och en majoritet i kammaren kommer att återspeglas i EU-nämnden. Men ett kammarbeslut i form av ett motiverat yttrande kan inte på något vis ändras eller justeras.

Icke förty är det inte nödvändigtvis så att ett motiverat yttrande från Sveriges parlament vinner bifall i en massa andra parlament runt omkring i Europa, och därför kommer vi ändå att behöva hantera frågan i en mer materiell kontext i processen framöver. Om riksdagen då har ett kammarbeslut som säger att vi inte vill ta i frågan och att vi har lämnat ett motiverat yttrande där vi tycker att EU inte ska arbeta med frågan alls inskränks riksdagens och Sveriges möjligheter att hantera frågan i Europeiska unionen, eftersom vi har ett kammarbeslut som ska vara allennärådande. Det kan inte överprövas av EU-nämnden och inte av regeringen, utan det är bara kammaren som kan överpröva ett kammarbeslut. Jag tror därför att vi binder ris åt egen rygg om vi skulle gå den vägen.

Med detta sagt innebär inte detta att vi bara ska kapitulera om det nu är så att vi i något läge har lämnat ett motiverat yttrande till kommissionen och sagt att det är en fråga som vi inte tycker att EU ska ägna sig åt. Där har vi omfattande möjligheter att i de ordinarie processerna visa vad den svenska ståndpunkten är. Så länge det är den svenska ståndpunkten bör det också vara Sveriges ståndpunkt i Bryssel eller var man nu bestämmer sig för att sammanträda.

Det är dessutom så att vi i denna kammare, i EU-nämnden och i alla andra delar är resultatet av de demokratiska val som vi har vart fjärde år. Det kan innebära olika uppfattningar i europeiska frågor, och därför tror jag att det vore att binda ris åt egen rygg och inskränka våra handlingsmöjligheter att välja att säga att ett motiverat yttrande i kammaren ska vara bindande för regeringen.

Med detta tillägg, fru talman, vill jag yrka bifall till konstitutionsutskottets förslag.
(Applåder)

Anf. 13 TUVE SKÅNBERG (KD):

Fru talman! Det betänkande vi nu debatterar, *KU7 EU-arbetet i riksdagen*, är ett typexempel på hur KU arbetar. Vi höjer inte rösten. Vi kan rent av låta lite torra i våra pläderingar. Men vi har i uppgift att försöka se till att vi får spelregler som vi alla brett kan ställa oss bakom. Sedan kan vi jobba tillsammans utifrån dem.

En utredning har jobbat med detta sedan juni 2016, och den blev klar i februari 2018. Utredningen har analyserat hur riksdagen ska arbeta med EU-frågor. Jag fick vara med ett tag i utredningen och fick därmed inblick i den. Utan att höja rösten och utan att närmare engagera oss med känslolivet såg vi till hur vi bäst skulle kunna organisera arbetet.

Vi kom i bred enighet fram till följande: De föreslagna ändringarna innebär att riksdagen inte längre ska vara tvungen att behandla grön- och vitböcker som överlämnas till riksdagen av kommissionen. Förslag till

rättsakter, och inte bara utkast till lagstiftningsakter, ska vara undantagna från riksdagens granskningsförfarande. Protokollsutdrag från ett utskott om att ett utkast till en lagstiftningsakt inte strider mot subsidiaritetsprincipen ska tas upp på föredragningslistan till ett sammanträde i riksdagens kammare. Det införs en bestämmelse om en delegation till den gemensamma parlamentariska kontrollgruppen för Europol.

Det var detta vi kom fram till. Det är inga stora förändringar. Vi utvärderade vad vi hade gjort under flera år och har anpassat oss till vad som skulle kunna vara ett bättre förhållningssätt gentemot EU.

Vi är som sagt eniga om detta, utom Sverigedemokraterna. Jag läser deras reservation, som egentligen bottnar i att de inte är några vänner av EU-samarbetet.

(Applåder)

Anf. 14 BENGT ELIASSON (L):

Fru talman! Från Liberalernas sida står vi bakom betänkandet om EU-arbetet i riksdagen i dess helhet. Men jag vill ändå, fru talman, ta tillfället i akt och säga några ord om vikten av att detta arbete fungerar, utvecklas och stärks.

I och med EU-medlemskapet och i princip i alla år därefter har EU-motståndare envist hävdats att EU i sig innebär ett demokratiskt underskott. Vi hörde det också i anförandet av ledamoten från Sverigedemokraterna för en liten stund sedan. Man menar att vår riksdag, vårt parlament, skulle ha fått ett minskat inflytande och en minskad insyn. Men, fru talman, en rad undersökningar visar att det är precis tvärtom.

Vi kan konstatera att utrikespolitiken är regeringens uppgift och att inrikespolitiken i mångt och mycket är riksdagens uppgift. Vad är det då som har hänt?

För det första kan vi konstatera att riksdagen har tillgång till betydligt mer information om utrikespolitik i dag än vad som var fallet före EU-inträdet.

För det andra har riksdagen fått ytterligare möjligheter att påverka utrikespolitiken genom EU-inträdet och kan i dag förändra regeringens förslag till ståndpunkter.

För det tredje har riksdagens möjlighet till ansvarsutkrävande inte förändrats på något direkt konstitutionellt sätt. Förändring har dock skett i praktiken genom att sakutskotten kraftigt kan påverka regeringens ståndpunkter, och den har framför allt skett genom att EU-nämnden i sig tack vare ökad information och insyn lättare kan kritisera regeringen. Kammarens majoritet har alltså fått makten över regeringens ståndpunkter.

Man kan därmed konstatera att nationalisternas stängda gränser och beslut i stängda rum inte är vägen. Det är precis tvärtom: Makten flyttas till det folkvalda öppna rummet.

Fru talman! Trots myten om det demokratiska underskottet har riksdagen inte, som var väntat, fått minskat inflytande över utrikespolitiken. Vi har visat att det är precis tvärtom: Riksdagen har i dag mer att säga till om. Parallellt med att riksdagen har delegerat vissa delar av lagstiftningsmakten till regeringen har riksdagen fått betydligt mer inflytande över utrikespolitiken. Man kan säga att riksdag och regering genom EU-medlemskapet har bytt vissa funktioner med varandra. Det är bra och i enlighet med min

liberala grundsyn att makten ska ligga där makten hör hemma: i de folkvalda institutionerna i samspel med den verkställande makten, på rätt nivå, i rätt sakfrågor och vid rätt tidpunkt.

Därför är denna genomlysning och det betänkande som vi i dag ska fatta beslut om viktiga. Det handlar om förändringar som har genomförts på talmannens uppdrag, och det har varit värdefullt för att ytterligare stärka insynen och förtydliga inflytandet för det folkvalda parlamentet – riksdagen. Områden som traditionellt har varit regeringsuppgifter öppnas alltmer för riksdagen och tvärtom.

Fru talman! Från Liberalernas sida yrkar jag bifall till utskottets förslag i betänkandet.

(Applåder)

Överläggningen var härmed avslutad.

(Beslut fattades under § 16.)

§ 7 Långsiktig finansiering och stärkt oberoende för public service

Kulturutskottets betänkande 2018/19:KrU2

Långsiktig finansiering och stärkt oberoende för public service (prop. 2017/18:261)

föredrogs.

Anf. 15 CHRISTER NYLANDER (L):

Fru talman! I och med detta betänkande fattar riksdagen ett beslut som många har väntat på länge – under många år. Tv-licensen ändras, och en ny public service-avgift införs som omfattar alla som är över 18 år och har en inkomst.

Det har förts en debatt under många år kring detta. En del har kritiserat licensen för dess utformning, och andra har gjort det för att de inte vill vara med och betala för public service. Andra har värnat det gamla systemet och sagt att förändringar skulle underminera oberoendet. Samtidigt, fru talman, har den tekniska utvecklingen talat ett tydligt språk: Det var dags för förändring.

Nu inför vi ett nytt, bra förslag som har ett mycket brett stöd i Sveriges riksdag. Det är symboliskt viktigt att det finns ett brett stöd i Sveriges riksdag för de förändringar vi nu gör. Det är också en symboliskt viktig förändring att vi inte förväntas betala för att vi äger en viss sorts apparat eller för att vi tittar på en viss sorts program eller kanaler. Nej, nu betalar vi gemensamt för att se till att det finns och produceras en oberoende, granskande public service.

Det kan låta som en liten skillnad – en detaljskillnad. Men det handlar i grunden om att vi nu inte betalar licens för att vi själva ska kunna konsumera eller äga någonting. Nu betalar vi i stället tillsammans för att det ska finnas en oberoende public service i medier i landet med uppdrag att stå för opartiskhet och saklighet.

Fru talman! En av de invändningar som har hörts från dem som velat bevara den gamla modellen har varit att man är orolig för oberoendet. Det är en viktig invändning som man ska ta på allra största allvar. Kanske överdriver man ibland det oberoende som finns i den modell som vi nu lämnar.

Prot. 2018/19:16

14 november

EU-arbetet i riksdagen

*Långsiktig finansiering
och stärkt oberoende
för public service*

Det skulle ha kunnat vara så att vi politiker hade styrt mer om vi bara hade velat, för det gamla systemet är inte klockrent fritt från politikens möjligheter att förändra. Men vi har inte velat gå in och styra public service, och därför har vi också avstått från denna möjlighet.

Nu, däremot, tas ytterligare steg för att garantera oberoendet. Först och främst blir längden på tillståndsperioderna reglerad till åtta år. Det är bra i sig, men det blir ännu bättre i och med det faktum att perioderna ska gå i otakt med riksdagen. En ny period ska inledas i januari samma år som det hålls ordinarie – kanske man ska tillägga – riksdagsval. Ändrade maktförhållanden i riksdagen kan därmed inte direkt påverka vilken styrning man har av programföretagens uppdrag och tilldelning av medel.

För att fasa in de nya perioderna behöver anpassningar göras. En majoritet i utskottet vill, liksom utredningen som ligger till grund för förslaget, att den första perioden ska vara sex år och inte tio år, som regeringen föreslog. Med tanke på den snabba tekniska utveckling som nu sker inom medierna vore det orimligt att ha en så lång period som tio år.

För att ytterligare stärka oberoendet kommer nu den som är verksam som riksdagsledamot inte att kunna vara styrelseledamot i Förvaltningsstiftelsen för Sveriges Radio, Sveriges Television och Utbildningsradion. Också det är en viktig och bra reform.

Fru talman! Jag och Liberalerna tycker att man borde ta ett steg till. Det låter möjligen något tekniskt, men i praktiken kan det vara ganska viktigt var saker regleras och vem som bestämmer över förändringar. När vi nu inför ett nytt system för finansieringen innebär det också att man inför en ny teknik för hur pengar ska föras från inbetalningarna till utbetalning till public service. Riksgäldskontoret och Kommerskollegium får viktiga roller i detta.

Jag tycker att det här borde regleras i lagstiftning för att det då är mycket svårare att göra ändringar i det. Nu är förslaget att det ska vara reglerat i förordning, vilket gör att en regering antingen för att man vill det eller för att man tvingas till det av andra krafter kan göra ändringar i förordningen, och jag tycker att det är olyckligt. En förordning är mycket lättare för en regering att göra förändringar i. Om det hade varit en lagstiftning i stället hade det här systemet varit mer stabilt. Därför yrkar jag bifall till Liberalernas reservation i det här betänkandet.

Fru talman! Jag är övertygad om att betydelsen av public service har ökat. I ett alltmer polariserat samhällsklimat är det helt centralt för demokratin att vi har fungerande medier och att det finns medier som har till uppgift att stå för opartiskhet och saklighet. Vi ser i länder i vår närhet att utvecklingen går åt ett håll som jag tycker är väldigt oroande och att den politiska ledningen där försöker ta makten över public service och styra innehållet i en viss riktning. Jag ser att det finns krafter som vill skjuta fram de positionerna i allt fler länder i Europa, och jag tycker att det är väldigt oroande.

Att vi nu förändrar finansieringssystemet och dessutom ytterligare stärker oberoendet för public service är en mycket viktig fråga för demokratin på lång sikt. Jag är glad att stora delar av utskottet genomför detta tillsammans och att vi har en bred majoritet i Sveriges riksdag för de förändringar som vi gör. Det är en vinst i sig att vi har breda överenskommelser kring spelreglerna för public service.

Med detta, fru talman, yrkar jag som sagt bifall endast till den reservation som Liberalerna har i betänkandet.

Anf. 16 LAWEN REDAR (S):

Fru talman! Det krävs en internationell utblick för att förstå den allmänna oron för vad som händer med public service. Jag vill nämna några exempel.

För bara någon månad sedan beslutade den danska högerregeringen att skära ned på Danmarks Radios anslag med 20 procent. Sparkravet kommer ursprungligen från Sverigedemokraternas systerparti Dansk Folkeparti, som hade yrkat på ett ännu högre sparkrav om hela 25 procent. Drygt 400 medarbetare har fått gå, kulturredaktören Tine Smedegaard Andersen har fått gå och de svåraste nedskärningarna har omfattat områdena kultur och sport.

Att uppdraget ska smalnats av och att public service inom begränsade områden ska konkurrera med kommersiella medier är skrivningar man faktiskt kan känna igen från den allmänna svenska public service-debatten. Men oavsett hur man formulerar sig är det här en politik som främst är till gagn för de vinstdrivande mediebolagen. Nedskärningar av programutbud som avser kultur, sport och idrott inom ramen för public service kommer främst att drabba ekonomiskt svagare medborgares möjligheter att få ta del av ett bredare, kvalitativt och oberoende programutbud.

Jag vill nämna ett annat exempel, och det är Nederländerna. Där diskuteras omfattande anslagssänkningar samtidigt som den politiska viljan att lägga sig i programverksamheten har accentuerats. Det hela gick så långt att public service-bolagens chefer öppet publicerade ett brev till regeringen om de upprepade försöken att direkt och indirekt utöva inflytande över programmen. Den skarpa kritiken handlade förstås om ett oberoende som håller på att urholkas.

Ett tredje exempel är vårt grannland Finland. Där har man faktiskt ett grundlagsskyddat public service, men man har de senaste åren inte kunnat skydda YLE-skatten. Kortsiktiga politiska intressen har kommit att påverka de ekonomiska förutsättningarna, och sedan lagändringen 2017 är det politiker som nu bestämmer public services strategi.

Fru talman! Alla de här exemplen går tvärs emot de tre principer som lagt grunden för public services verksamhet i Sverige sedan den första radiosändningen 1925. Staten ska garantera den underliggande infrastrukturen genom att anlägga, äga och driva det nät som behövs för radio- och tv-sändningar. Programverksamheten ska bedrivas av fristående programbolag som omfattas av krav på saklighet och opartiskhet vid urvalet av vilka program som ska sändas. Programbolagens verksamhet ska finansieras av användarna själva och inte av staten direkt eller genom kommersiella intäkter.

Men det händer någonting, fru talman. Det sker snabba förändringar i det globala medielandskap som vi nu faktiskt har fått. Globaliseringen och digitaliseringen äventyrar de kommersiella mediernas affärsmodeller eftersom annonspengar följer nätjättar, vilket också har visat sig drabba kvalitetsjournalistiken.

En annan fråga av stor betydelse är informationsintaget. Bearbetningen av användardata som används för att förutsäga vilken information vi vill ha har också kommit att påverka vilken information vi de facto får. Att

Prot. 2018/19:16
14 november

*Långsiktig finansiering
och stärkt oberoende
för public service*

flödena blir personliga och ensidiga riskerar att minska bredden av den information som vi faktiskt får ta del av. När vi söker information på de globala sökmotorerna tror fortfarande många av oss att vi inhämtat en ofiltrerad bild av verkligheten medan vi i själva verket har fått ett specifikt utfall.

Faran ligger i att vi i allt mindre utsträckning delar samma verklighetsbild av fakta och händelseförlopp. I stället ser vi en utveckling av desinformation, kunskapsklyftor och polarisering. Därför är också tillgången till ett brett och oberoende programinnehåll en fråga om demokrati.

Fru talman! Den globala konkurrensutsatta mediemarknaden har bidragit till väsentliga strukturförändringar även i det svenska medielandskapet. Allt färre använder traditionella medier och koncentrerar sitt dagliga intag till sociala medier. Det linjära tv-tittandet har minskat över tid, och allt färre använder sig av en fast tv i hushållet.

Sett till att licensen utgår från innehavet av en tv-mottagare i hushållet, har det under en längre tid funnits ett behov av att utreda både oberoendet och finansieringsmodellen. I december 2016 tillsattes därför den parlamentariska public service-kommittén med representation från riksdagens alla partier.

Det ursprungliga uppdraget var att föreslå nödvändiga förändringar för att skapa goda förutsättningar för den verksamhet som bedrivs av programföretagen Sveriges Radio AB, Sveriges Television AB och Sveriges Utbildningsradio AB samt att lämna förslag på ett långsiktigt, hållbart och solidariskt finansieringssystem. I oktober 2017 lämnade kommittén sitt delbetänkande som är bakgrunden till regeringens proposition och dagens debatt.

Vad vi nu föreslår, fru talman, är en ny lag om finansiering av radio och tv i allmänhetens tjänst. Det betyder att den tidigare licensen ska ersättas med en public service-avgift. Den ska vara individuell, och den ska betalas av alla som har fyllt 18 år och har en beskattningsbar inkomst. Finansieringsmodellen är solidarisk, vilket innebär att beloppet man betalar är avhängigt ens inkomstnivå.

Utgångspunkten för förslaget är att programföretagen SR, SVT och UR ska ha finansiella förutsättningar att utveckla en oberoende verksamhet med hög legitimitet, kvalitet och relevans i det moderna medielandskapet. Det kräver ett finansieringssystem som är långsiktigt stabilt, som uppfattas som legitimt och som värnar oberoendet.

Genom finansieringsmodellen avvecklas även Radiotjänst i Kiruna AB i januari 2019, och ansvaret att ta in avgiften kommer att åläggas Skatteverket.

I betänkandet föreslås också ett stärkt oberoende. Det var den nya finansieringsmodellen i kombination med långa sändningstillstånd som tillsammans skulle stärka oberoendet. Vi socialdemokrater förordar långa sändningstillstånd, mycket längre än vad Moderaterna, Kristdemokraterna, Centerpartiet och Liberalerna nu tillsammans med Sverigedemokraterna föreslår i utskottet. Vi menar, i likhet med remissyttrandena från Sveriges Television, Sveriges Radio och UR, att längre tillståndsperioder stärker oberoendet.

Vi menar även att ett sexårigt sändningstillstånd från och med 2020 inte markerar i tillräckligt hög grad att vi går in i ett nytt finansieringssystem.

Vad gäller Sverigedemokraterna vill man, trots att man har deltagit i den parlamentariska utredningen och undertecknat slutbetänkandet, yrka avslag på hela propositionen. Beskedet man lämnar i dag gör mig oroad. Vad det innebär för ett budgetsamarbete för den som vill bilda regering nu är ett orosmoment. Det är fortfarande ett stort frågetecken för mig. Kanske får vi ett visst förtydligande i anförandet senare.

Fru talman! Avslutningsvis är det, enligt mig, ett styrkebesked att alla partier har deltagit i den parlamentariska utredningen och att alla partier utom Sverigedemokraterna har kunnat kompromissa i de mest väsentliga frågorna.

Sverige gör med förslaget i det här betänkandet ett avsteg från många av de andra europeiska länderna genom att vi värnar oberoendet för public service som nu ska få en stark och ny finansieringsmodell.

Med det sagt ställer jag mig bakom förslaget i betänkandet. Men jag yrkar på ett starkare oberoende än det som framgår. Därför ställer jag mig bakom reservation 2.

(Applåder)

Anf. 17 ANNICKA ENGBLOM (M):

Fru talman! Jag vill inleda mitt anförande med att yrka bifall till reservationerna 4, 5, 10, 11 och 12.

Om public services, eller statligt ägda och finansierade mediers, vara eller icke-vara finns det en åsiktsskala. Den sträcker sig alltifrån att public service bör vara det allennärådande utbudet för mediekonsumenterna, det vill säga att kommersiella tv- och radiokanaler inte bör tillåtas, till att public service inte behövs, det vill säga att utbudet av medier helt ska byggas på kommersiell intäktsfinansiering.

Inom Moderaterna finns det inget stöd för den förstnämnda åsiktsinriktningen. Det kan jag nästan ta gift på. Men det finns röster för det senare alternativet, även om majoriteten ser värdet av att public service genom sitt journalistiska arbete bidrar till en bredd. Det avser det programmässiga innehållet, en spegling av förhållandena i hela landet samt den variation som finns i befolkningen. Det behövs särskilt i en tid av desinformation, fake news och säkerhetspolitisk oro.

Just omfattning, innehåll, oberoende och ägarstyrning hade också varit den korrekta och naturliga första ansatsen för att i kammaren i dag debattera public services framtida utformning. Därefter skulle man kunna debattera hur det ska finansieras.

Regeringen har valt att göra tvärtom, att kasta in jästen efter degen. Det har mött berättigad kritik från flera håll, vilket också vi moderater har instämt i. En samlad process för såväl finansiering som reglering av public service i ett helhetsperspektiv hade varit önskvärd. Men det har inte funnits majoritet för denna hållning.

Moderaterna är ett ansvarstagande parti, och public service är en alldeles för viktig fråga för att vi ska ställa oss bredvid med armarna i kors och inte vara en bidragande part i påverkan. Vi ser dock fram emot den kommande propositionen som tar upp det som inte tas upp i dag, det vill säga det som är utöver finansieringen.

Fru talman! Nu går jag vidare till ärendet. Finansieringen av public service genom radio- och tv-avgiften har länge varit omdiskuterad. Modellen står inför många och stora utmaningar.

För Moderaterna har följande ståndpunkter varit viktiga i den här processen:

- Ny teknikutveckling innebär nya möjligheter och ställer nya krav.
- Public service ska fokusera på sin kärnverksamhet.
- Konkurrensen på mediemarknaden måste värnas.
- Ekonomin ska vara stram, och sponsringen behöver minskas.
- Granskningen måste stärkas, särskilt vad avser saklighet och opartiskhet.
- En medieetisk prövning behöver införas.

Jag förlitade mig på att Christer Nylander, som är ordförande i kulturutskottet, skulle beskriva ärendets detaljer. Det fick jag självklart rätt i. Det som jag därför tänker ta upp vidare i mitt anförande är Moderaternas reservationer i detta betänkande.

Fru talman! Det finns efter överläggningarna en majoritet för det som Alliansen och Moderaterna har framfört om sändningsperiodernas längd. Utredningen har föreslagit att sändningsperioderna ska vara sex år till en början och sedan åtta år. Regeringen framförde i sin proposition att den första sändningsperioden ska vara tio år. Moderaterna har inte delat regeringens bedömning på grund av att det är ett snabbt föränderligt landskap, och vi anser att tio år är alldeles för lång tid. Om vi blickar tillbaka på vad som har hänt inom teknikutvecklingen de senaste tio åren finns det anledning att tänka sig att teknikutvecklingen under de kommande tio åren kommer att ske i ett allt högre tempo.

Remissinstanserna i utredningen anser också att en snabbt föränderlig mediemarknad är en försvårande omständighet just när det gäller längden på tillståndperioderna. Vi och likaså majoriteten i utskottet föreslår att det ska vara sex år till en början och sedan åtta år.

Fru talman! Jag går vidare till justering av avgiftens storlek. Enligt förslaget ska avgiften fastställas till 1 procent av den beskattningsbara förvärvsinkomsten. I propositionen anges att public service-avgiften inte får finansiera annan verksamhet än radio- och tv-verksamhet i allmänhetens tjänst och den verksamhet som är direkt knuten till den. För Moderaterna är detta centralt, liksom att man i samband med sändningstillstånden fastställer hur stor medelstilldelningen till bolagen ska vara. Under en lång period har medelstilldelningen årligen räknats upp med 2 procent för att skapa stabila ekonomiska förutsättningar samtidigt som man har ett tryck på bolagen att effektivisera sina verksamheter.

I propositionen anför regeringen att avgiftsintäkterna sannolikt kommer att öka i en snabbare takt, dels till följd av årliga höjningar av inkomstbasbeloppet, dels eftersom antalet personer med beskattningsbar förvärvsinkomst förväntas öka. Som det anges i propositionen finns det en möjlighet att det byggs upp ett överskott på public service-kontot, givet att intäkterna överstiger medelstilldelningen.

Det förs ett resonemang vad gäller avgifternas storlek över tid och att det skulle behöva justeras. Det instämmer Moderaterna i. Vi tycker därför att det bör kompletteras med en större automatik för att undvika att dessa

stora överskott byggs upp. Översynen bör inte heller bara ske i samband med att nya sändningstillstånd ges. Det bör göras en årlig balansering.

Moderaterna reserverar sig också nu när Radiotjänst i Kiruna AB läggs ned. För den kontrolluppgift som Radiotjänst har haft, och som försvinner i och med avskaffandet av tv-licensen, har skattebetalarna avsatt en del av radio- och tv-avgiften. Det bör vara rimligt att dessa medel återgår till avgiftsbetalarna. Det kan därmed bidra till en sänkning av avgifterna.

Fru talman! Jag går vidare till intäkter från sponsring. En av grundförutsättningarna för public service är att man ska vara oberoende av såväl politisk som kommersiell påverkan. Grundprincipen för sändningstillstånden är därför att bolagen inte får sända reklam och sponsrade program där sponsorbidraget har tillfallit bolaget direkt. Däremot finns det ett undantag om att det får förekomma vid högst 20 evenemang per år. Det kan låta som lite i sammanhanget. Men vid de sportevenemangen är det återupprepade reklaminslag. Det kan omfatta så många som 500–600 när de räknas samman. Vi menar att principerna ska gälla och att sponsringen därför kraftigt bör begränsas och endast ske i undantagsfall.

Fru talman! Vidare bör en obligatorisk medieetisk granskning bli mer tillgänglig och professionell. Den som känner sig misskrediterad och felaktigt citerad i nyhetsrapportering kan i dag anmäla det till Pressombudsmannen. Men om publiceringen har skett på nätet är det inte alltid möjligt.

Under våren har det kommit ett förslag för ett nytt medieetiskt system. Det är viktigt att det är självreglerande på samma sätt som det pressetiska systemet. Det är också viktigt att public service-bolagen ingår i ett sådant system.

Vi menar att det bör fastslås att public service-bolagen ska underställas en medieetisk granskning även om det är upp till branschens parter att komma överens om hur ett sådant system ska utformas.

Fru talman! Avslutningsvis när det gäller Granskningsnämndens verksamhet: Granskningsnämnden finns ju till för att pröva om innehållet i radio- och tv-program följer de regler som finns för sändningarna. Enligt sändningstillståndet ska sändningsrätten utövas opartiskt och sakligt samt med beaktande av att vidsträckt yttrandefrihet och informationsfrihet ska råda i radio och tv.

Vi menar att den här verksamheten också måste präglas av offentlighet och tydlighet, det vill säga att större och högre krav behöver ställas på att de beslut som Granskningsnämnden meddelar ska vara motiverade. Det brister i dag.

Granskningsnämnden behöver också få fler sanktionsmöjligheter. Det bör till exempel övervägas om Granskningsnämnden ska kunna ålägga programföretag som bryter mot sändningstillståndet en särskild avgift.

I dag kan nämnden ansöka hos Förvaltningsrätten i Stockholm om att ett programföretag ska betala en särskild avgift. Det gäller dock endast vid överträdelse av reglerna om otillbörligt gynnande reklam och sponsring.

Fru talman! Mot bakgrund av det som anförts bör regeringen säkerställa saktighet och opartiskhet i public service genom att även utveckla Granskningsnämndens uppdrag. En ny regering kommer att behöva adressera denna fråga skyndsamt, och vi tänker tillse att det sker.

(Applåder)

Prot. 2018/19:16

14 november

*Långsiktig finansiering
och stärkt oberoende
för public service*

Anf. 18 ANGELIKA BENGTTSSON (SD):

Fru talman! I dag debatterar vi den nya finansieringsformen för public service. Om ungefär en och en halv månad går vi från en tv-avgift till en public service-skatt. Jag ska i dag redogöra för Sverigedemokraternas syn och ståndpunkt i ämnet.

Jag vill först yrka bifall till reservationerna 1 och 6. Jag vill även föra till protokollet att vi har ett särskilt yttrande under punkt 2. Jag kommer förmodligen att överskrida min talartid i dag.

För två år sedan påbörjades en utredning som skulle utmyнна i förslag till ett nytt sändningstillstånd, till en ny avgift och till hur public service framöver ska arbeta. Redan då kritiserade vi regeringen för att man inte hade påbörjat utredningen tidigare. Tiden gick. En mandatperiod är fyra år. Det går inte att trolla med tiden, oavsett om man är minister eller ej. Det är tråkigt att man inte lyssnade på oss.

I stället fick vi slutbetänkandet i början av sommaren och propositionen kom kort därpå. Om vi talar klarspråk har det varit ett ganska tajt schema för att få till ett förslag som vi nu debatterar och ska besluta om.

Till slut fick vi i alla fall en proposition, en proposition med förslag som vi i utredningen presenterade i vårt slutbetänkande, men det fanns även förslag som gick i motsatt riktning.

Låt mig börja med sändningstillståndens övergångsperiod. Utredningens förslag var sex år och därefter åttaåriga sändningstillstånd. I propositionen säger regeringen tio år och därefter åtta år. Vi sverigedemokrater vill se så korta sändningstillstånd som möjligt. Vi lever i en medievärld som är i konstant utveckling. Vi vet inte vilken teknik vi har om sex, åtta eller tio år. Vi vill inte att public service-bolagen ska låsa sig fast från att göra förändringar.

Public service-bolagen ska beakta den tekniska utvecklingen. Vi anser, med dagens snabba utvecklingsfas på teknikområdet, att det är strategiskt dumt att låsa sig fast i långa sändningstillstånd. Argumenten som presenteras är att man vill säkerställa oberoendet genom långa sändningstillstånd. Vi menar att det finns andra sätt att säkra oberoendet på och förlänga arm-längds-avstånd-principen. Några av dem kommer jag att presentera i dag.

Fru talman! Har man två saker att välja mellan, en övergångsperiod på tio eller sex år, så väljer vi det kortaste helt i linje med vår politik. Jag kan förstå att regeringspartierna blir bittra när vi i oppositionen får igenom ett tillkännagivande, men då borde man ha lyssnat på utredningens förslag från första början.

Public service har den senaste tiden fått en hel del kritik för att inte vara tillräckligt saklig, inte tillräckligt oberoende och att vara för kommersiell. En del av kritiken är befogad, en annan del kan man ifrågasätta. Oavsett om kritiken är befogad eller ej så är det viktigt att bolagen frågar sig själva: Varför förs den här kritiken och debatten fram? Varför ifrågasätter man vårt oberoende och vår saklighet? Kan vi förändra vårt sätt att arbeta på? Det är den viktigaste frågan att ställa sig.

Vi hade, av den anledningen, önskat att man även under utredningens gång utredde Granskningsnämndens uppdrag som vi även i dag hade kunnat ta ställning till. Sverigedemokraterna har under flera år motionerat om att tillsätta ett vetenskapligt råd.

Vi föreslår att det, åtminstone vad gäller public services nyhets- och faktaförmedling, ska finnas ett samhällsorgan som genomgående kontrollerar saklighet och informationskorrekthet i de fall en anmälan gjorts. Detta skulle kunna göras genom att Granskningsnämnden, eller ett specialinriktat organ, sätter samman ett vetenskapsråd som får till uppgift att kontrollera anmälda programs eller reportages saklighet. Det är av största vikt att public service-bolagen känner vid och förstår vad de anmälningar som kommer in handlar om för att inte bolagen ska hamna i samma situation igen.

Publiken som tar del av innehållet ska känna och ha förtroende för public service-bolagen. Det är så vi upprätthåller förtroendet mellan producer och konsumenter.

En annan sak som vi vill komma åt är att saklighet och oberoende ska säkerställas i högre grad. Jag ska inte gå in i detalj i den här debatten om det, men jag hänvisar till vår public service-motion.

I slutet av utredningens uppdrag behandlade vi förhandsprövningen. Förhandsprövningen har aldrig tillämpats i Sverige. Den går ut på att nya uppdrag eller andra tjänster av större betydelse ska anmälas till regeringen i förväg för godkännande. Anmälan ska även rapporteras till Myndigheten för press, radio och tv, som i sin tur utreder och godkänner den nya tjänstens allmänna värde och marknadspåverkan.

Vi ställer oss skeptiska till om det är politikerns och särskilt regeringens uppdrag att avgöra om public service-bolagen ska få lov att starta nya tjänster eller inte. Skiljelinjen mellan censur och politisk styrning från regeringen är härfin i det här avseendet.

Oberoendet har, som sagt, på sistone varit en het debatt. Det kommer min kollega Aron Emilsson att prata mer ingående om i sitt anförande. Därför kommer jag inte att nämna det mer än vad jag har gjort hitintills.

Fru talman! Jag menar att när vi nu inrättar ett nytt finansieringssystem måste det ha så hög tillit och tilltro som möjligt. Det handlar om respekt för vad våra gemensamma resurser ska finansiera.

När möjligheten att välja bort något försvinner ökar därmed incitamentet än mer för att säkerställa legitimiteten för det nya finansieringssystemet, för en ny public service-skatt.

Med anledning av allt det som jag i dag har nämnt finns det för många frågetecken och klargöranden som måste redas ut innan vi kan ställa oss bakom det här lagförslaget om en ny finansiering.

Därför föreslår vi att man ska påbörja en ny utredning som tar vid där den förra slutade och där man även utreder de förslag som vi har drivit här i riksdagen och som vi är övertygade om skulle stärka oberoendet och förlänga armlängds-avstånd-principen.

Det är i dagsläget fortfarande för många frågetecken och oklarheter för att vi ska kunna acceptera de lagändringar och de förslag som föreslås av regeringen. Förslag till hur man ska komma till rätta med den kritik som framförs har uteblivit. Hela tiden har man, om man hade velat, kunnat arbeta fram förslag som hade kunnat presenteras i propositionen. Jag tolkar det som att regeringen är nöjd med den kritik som framförts sedan slutbetänkandet offentliggjordes och därmed inte ville förändra och höja den folkliga förankringen när den skrev propositionen.

Dessutom vill jag tillägga att det är en märklig inställning till demokratin när man inte vill utreda eller pröva sändningstillstånden mer kontinuerligt än det som föreslås. Jag yrkar därför som sagt avslag på propositionen och yrkar i stället bifall till reservation 1 samt till reservation 6, som handlar om att påbörja en ny utredning.
(Applåder)

Anf. 19 CHRISTER NYLANDER (L) replik:

Fru talman! I Sverigedemokraternas reservation nr 1 konstateras att det fortsatt finns höga förtroendesiffror för public service. Jag har bara en kort fråga om det: Vilken bedömning gör Angelika Bengtsson av detta faktum?

Anf. 20 ANGELIKA BENGTSSON (SD) replik:

Fru talman! Ja, det finns ett högt förtroende för public service, framför allt om man jämför med de kommersiella medierna. Det gäller inte minst i den pågående debatten om fake news och vad som är korrekta fakta och inte. Vi ser dock att oberoendet behöver stärkas ännu mer för att de som fortfarande inte är övertygade om vad public service ska göra och inte göra ska få ökat förtroende.

Allt detta hänger ihop. Public service ska ju finnas för att man ska kunna lita på det som sägs i SVT, Sveriges Radio och UR. Det är därför vi har public service. Om man inte har förtroende för den kan man lika gärna lägga ned allt. Detta är dock ingenting vi vill.

Vi vill stärka de redan höga förtroendesiffrorna ännu mer. Det är därför som vi har förslag om en ny utredning och därför yrkar vi avslag på propositionen. Frågan är varför övriga partier inte vill höja de redan höga förtroendesiffrorna ännu mer.

Anf. 21 CHRISTER NYLANDER (L) replik:

Fru talman! Det vill vi, och därför finns det en bred enighet i parlamentet om att göra vissa förändringar för att stärka oberoendet.

Jag noterade att Angelika Bengtsson i sitt anförande nu sa att man ska stärka oberoendet för att höja förtroendet och att man genom att stärka oberoendet ökar förtroendet för public service. Så sa hon i svaret. Samtidigt handlar Sverigedemokraternas hela inlägg i den här debatten om motsatsen, att minska oberoendet.

De vill ha kortare budgetperioder, kortare tillståndsperioder och vetenskapliga råd som ska göra en granskning. Det är en mängd förslag som faktiskt pekar på att Sverigedemokraterna har ett lågt förtroende för public service. Det är förslag som minskar oberoendet. Samtidigt säger Sverigedemokraterna att man måste öka oberoendet om man vill höja förtroendet för public service.

Hur hänger dessa två saker ihop?

Anf. 22 ANGELIKA BENGTSSON (SD) replik:

Fru talman! Vi lever i en föränderlig värld. Vi vet inte vilken teknisk utrustning vi kommer att ha eller hur den tekniska utvecklingen kommer att se ut om sex, åtta eller tio år. Därför vill vi inte låsa fast oss i långa sändningstillstånd, utan vi vill ha så korta sändningstillstånd som möjligt för att public service-bolagen ska kunna hänga med i utvecklingen.

Jag tycker att det är tråkigt att man vill låsa sig vid en viss teknisk utveckling under en tioårsperiod. Vi vet inte vad vi har på skrivbordet om tio år. Det är därför vi säger nej till detta.

Vi har en kontinuerlig dialog med public service-bolagen, vilket jag tror att alla vi kulturpolitiker har. I denna dialog prövar vi våra förslag för att se vad bolagen tycker om dem, om förslagen är trovärdiga och om bolagen kan gå med på dem. Detta görs för att höja förtroendesiffrorna ännu mer och för att säkerställa att oberoendet verkställs.

Vi gör detta för siffrornas skull. Vi gör det för att publiken ska känna tillit. Vi gör det för att förlänga det armslånga avståndet mellan oss och public service-bolagen. Det är därför vi går fram med de förslag vi har.

Att inte ha tilltro till en dialog eller till den tekniska utvecklingen är inget jag står för. Jag tror på det här, och därför lägger vi fram dessa förslag.

Jag tror verkligen på att de förslag som vi lägger fram, om bland annat en ny utredning, kommer att leda till höjda förtroendesiffror för bolagen och att public service-bolagen får ett större oberoende.

Anf. 23 VASILIKI TSOUPLAKI (V):

Fru talman! Det känns mycket bra att vi i dag kan ta ett viktigt steg i att säkra en fortsatt stark finansiering för public service-bolagen Sveriges Television, Utbildningsradion och Sveriges Radio. Det handlar om det vi också benämner tv och radio i allmänhetens tjänst. Det är en vacker och tung uppgift. Det kan inte nog betonas hur viktigt detta uppdrag är, att vara till för folket och inte de makthavare som styr här i riksdagen, i Rosenbad eller i det privata näringslivet.

Demokratin behöver oberoende starka röster som kan och vågar granska och utmana makten. Den rollen kan såväl privata som offentliga aktörer ha, men i dagens debatt kommer vi att fokusera på hur vi kan säkerställa att just SVT, Sveriges Radio och UR kan fortsätta vara de rösterna för lång tid framöver.

Det gamla finansieringssättet har kommit till vägs ände. När allt fler väljer bort den traditionella tv-apparaten blir det för få som ska bära kostnaden. Så enkel är matematiken. Radio- och tv-avgiften har behövt höjas tre gånger de senaste fyra åren för att täcka finansieringen. Och ju dyrare det blir, desto fler riskerar man att tappa ur systemet. Det har varit en negativ spiral de senaste åren.

Vilken modell som skulle kunna vara bättre och som kan bryta den här spiralen har diskuterats och utretts under lång tid. Vi i Vänsterpartiet är nöjda med det förslag vi i dag har att ta ställning till om en ny public service-avgift som alla över 18 år med en förvärvsinkomst är med och betalar. Självklart kunde den vara lite mer progressiv i sin utformning – det är en stor andel av befolkningen som kommer att betala maxavgiften. Det är dock glädjande att de med riktigt låga inkomster och studerande med enbart CSN-bidrag kommer att slippa avgift och att ensamhushåll får en halverad kostnad. Detta är en bra kompromiss som har ett brett stöd i riksdagen. På så sätt kan vi freda verksamheten.

Den konstruktion som den parlamentariska kommittén med representanter från alla partier kommit överens om garanterar att public service-avgiften hålls åtskild från resten av budgetarbetet. För Vänsterpartiet har det varit ett grundläggande krav för att skydda verksamheten från politisk

inblandning. Talare före mig har på ett tydligt sätt synliggjort vad en sådan inblandning har lett till i andra europeiska länder.

Fru talman! Det nya finansieringssystemet innebär också en förändring i synen på bolagens roll. Det finns medborgare som menar att den som inte ser på SVT eller lyssnar på Sveriges Radio inte ska behöva vara med och betala för public service. I propositionen vi tar ställning till i dag finns en tydlig och fin formulering där man beskriver SVT, SR och UR som "en demokratisk kollektiv nytthet som gynnar alla medborgare, oavsett om utbudet konsumeras eller inte".

Public service fyller alltså en funktion för oss alla. Jag tror att de flesta kan enas om vikten av snabb och tillgänglig trafikinformation, som i dag sker via radio. Jag tror också att många inser värdet av att bolagen har ett särskilt uppdrag att informera allmänheten om kriser. Som västmanlänning har jag vid de två senaste stora bränderna varit väldigt tacksam över den rapportering som skett. Det handlar om uppdraget att vara en del av krisberedskapen och totalförsvaret.

Vi får också ett bättre samhälle när människor på ett sakligt sätt blir informerade om aktuella händelser och forskning. Man får kunskap om saker man inte ens visste att man ville veta mer om. Vi får en livskraftigare demokrati.

Bolagens uppgift att spegla hela landet, stötta svensk film och producera program på minoritetsspråk är andra viktiga delar som bidrar till att utveckla samhället och individer i positiv riktning, menar vi.

Att public service-bolagen genomför sitt uppdrag på ett bra sätt visar det starka förtroende befolkningen har för dem. Det visar mätningarna år efter år.

Vänsterpartiet menar att förslaget om en ny avgift och fastslagna tillståndsperioder kommer att ge bättre förutsättningar för långsiktig planering.

Vår förhoppning var att de flesta partier skulle kunna enas kring riktigt långa perioder, då det också stärker oberoendet och möjligheten för bolagen att göra investeringar och staka ut vägen i det nya medielandskapet.

Fru talman! Jag litat på att kunskapen om teknisk utveckling är hög inom public service-bolagen. Jag beklagar att kulturutskottet inte kunde enas om att den första perioden för det nya tillståndet skulle bli tio år för att sedan övergå till åttaåriga tillstånd. De borgerliga partierna och Sverigedemokraterna har i stället enats om sex år och sedan åtta år med hänvisning till just teknisk förändring. Jag menar att det är bolagen som bäst kan avgöra vilka investeringar som ska göras och hur den utvecklingen ser ut framöver. Jag vill därför yrka bifall till reservation nr 2 från Vänsterpartiet, Socialdemokraterna och Miljöpartiet, vilken handlar om just detta. I övrigt ställer jag mig bakom betänkandet.

Anf. 24 ROLAND UTBULT (KD):

Fru talman! Frågan om finansiering av tv-avgiften har varit uppe i ett antal år. Kristdemokraterna var tidigt ute och föreslog en annorlunda finansiering, ungefär som den vi ska besluta om i dag. Nu är vi alltså framme vid det viktiga och historiska beslutet. It always seems impossible until it's done, för att citera Nelson Mandela.

För den oinvidge kan jag säga att public service-företagen är tre till antalet: Sveriges Television, Sveriges Radio och Utbildningsradion. Det kallas också radio och tv i allmänhetens tjänst.

Det är riksdagen som beslutar om uppdraget och regeringen som sätter ramarna. I inledningen till det nuvarande sändningstillståndet kan man läsa: ”Verksamheten ska präglas av oberoende och stark integritet och bedrivs självständigt i förhållande till såväl staten som olika ekonomiska, politiska och andra intressen och maktsfärer i samhället.”

Man kan säga att public service-företagen vilar på fyra hörnstenar: en ägandeform skild från staten, finansiering från folket, reglering genom riksdagen och sist men inte minst opartiskhet i utbudet. Den senast uttalade visionen från förra hösten lyder: ”Vi vill bidra till ett Sverige där alla är mer nyfikna.”

Public service-bolagen får 8 miljarder att använda i sin verksamhet. Pengarna har tagits in via fakturor från Radiotjänst i Kiruna AB, Rikab. Det här känner naturligtvis alla igen. Det nya förslaget avser en avgift som kan jämföras med begravningsavgiften, som administreras av Skatteverket. Maxnivån för en person är 1 308 kronor. Där slår man i taket. Det handlar om en inkomst per månad på under 14 000. Alla som är 18 år och uppåt och har beskattningsbar inkomst omfattas.

Vad ger då det här nya systemet? I Public service-kommittén jämförde man med de inkomster som skulle ha kommit in med 2016 års lönenivå om man hade haft det här systemet. Man hamnade då på drygt 8 miljarder, så det blir ungefär samma nivå. Som Annicka Engblom anförde kan problem uppstå när vi – förhoppningsvis – får allt fler i arbete; det kommer också att kunna bli ett överskott någonstans, så att det här på något sätt skulle behöva balanseras. Ensamhushållen är de mest gynnade i sammanhanget.

Kristdemokraterna ser med tillfredsställelse på den breda enighet som råder i riksdagen när det gäller betydelsen av public service. Det uppdrag som utförs av Sveriges Radio, Sveriges Television och Utbildningsradion är, som flera här har uttryckt, viktigt och grundläggande för vår demokrati och vårt öppna samhälle.

”Kristdemokraterna är för ett oberoende public service som kan tillhandahålla oberoende och saklig nyhetsförmedling, djupgående och objektiv granskning samt ett brett och högkvalitativt kulturutbud och folkbildning”, som det står i vår motion. Vi har länge föreslagit att dagens radio- och tv-avgift ska ersättas med en individuell avgift som tas in via Skatteverket och att Rikab därmed ska läggas ned, samtidigt som avgiftsmodellen inte får påverka public services oberoende negativt. Vi ser också mot bakgrund av dagens snabba teknikutveckling att det behövs en modern och teknikneutral finansieringsmodell för public service.

Vi vet att SVT inför valet var svenska folkets viktigaste informationskälla. Flera miljoner tittade på debatterna på SVT. Nio av tio tittar på något SVT-program under en vecka. Genomsnittssvensken ser ungefär en timme på SVT varje dag.

De globala bolagen är i flera fall giganter, som till exempel Google och Facebook. Deras reklamintäkter är lika stora som alla tidningars reklamintäkter i Sverige tillsammans. Det räcker att de ändrar lite i sitt programutbud från sin bas någonstans så påverkas mediearbetet i hela Europa.

Ett av ledorden i den parlamentariska public service-utredningens betänkande är ”legitimitet”. En förändrad finansieringsmodell måste upplevas ha hög legitimitet hos befolkningen för att vara långsiktigt hållbar. Därför är information, inte minst den som ges här i dag, väldigt viktig.

Kristdemokraterna ställer sig bakom förslaget till ny finansiering av radio och tv med de motiveringar som anges i utredningen, men vi har dessutom ett antal synpunkter och avvikande meningar.

I dag sköter Radiotjänst i Kiruna AB både intagning av radio- och tv-avgift och utförande av avgiftskontroller. För denna uppgift avsätts en del av radio- och tv-avgiften. När Radiotjänst nu läggs ned är det rimligt att dessa medel återgår till avgiftsbetalarna och därmed bidrar till en sänkning av avgiften.

Vi kristdemokrater har också uttryckt i kommittén – jag vill tacka Martina Kyngäs, som var vår representant – att vi är negativa till att förslaget kan ge en hög kostnad per hushåll i de fall där familjer har hemmaboende barn som arbetar. Om mor och far och säg två barn över 18 år arbetar blir det en ganska dryg kostnad för hushållet. Mot bakgrund av de ökade intäkter det medför att avgiften tas in via skattsedeln samt den ökade effektiviteten borde finansieringsmodellen kunna konstrueras på ett delvis anorlunda sätt för att tillgodose att hushåll med hemmaboende barn som arbetar inte drabbas så hårt. Detta skriver vi också i vår reservation.

Vi menar även, till skillnad från kommitténs förslag, att det är viktigt att se över och begränsa möjligheten till sponsring, som i dag förekommer i vissa programproduktioner. Vi menar att detta är viktigt för att ytterligare stärka förtroendet för public service-bolagens oberoende.

Att SVT får sända 20 sponsrade evenemang per år kan tyckas rimligt, men i realiteten innebär det betydligt mer. Varje evenemang kan innehålla ett större antal enskilda sändningar. De senaste åren har SVT sänt sponsringsinslag vid ca 500 eller upp till 600 enskilda sändningar. Vid varje sändning visas sponsring från ett flertal aktörer, ibland flera gånger under sändningen. Detta är i grunden ett problem. Att man i en sändning täcker över varumärken på kläder och skyltar för att i nästa sändning mata ut uttalade sponsringsinslag riskerar att skada bolagets trovärdighet och rimmar illa med kravet om kommersiellt oberoende. Kristdemokraterna menar att det är viktigt att se över möjligheterna till sponsring för SVT. Vi menar att det här är viktigt för att ytterligare stärka förtroendet för public service-bolagens oberoende.

Fru talman! För att kunna motivera den föreslagna finansieringsmodellen behöver vi också skapa strukturer runt public service för att garantera oberoendet. Oberoendet är en av hörnstenarna för public service. Granskningsnämnden är en mycket viktig del av det och bör ha styrka i sitt arbete.

Granskningsnämnden finns för att pröva om innehållet i radio- och tv-program följer de regler som finns för sändningarna. Vem som helst kan anmäla ett program till Granskningsnämnden, till skillnad från Pressens opinionsnämnd, där bara den som anser sig själv utsatt för publicitetsskada kan anmäla. Granskningsnämnden undersöker om innehållet i bland annat Sveriges Radios, Sveriges Televisions och Utbildningsradions radio- och tv-program uppfyller vissa krav på bland annat saklighet och opartiskhet.

Granskningsnämndens verksamhet måste alltid präglas av offentlighet och tydlighet. Det innebär bland annat att högre krav bör ställas på att de

beslut som Granskningsnämnden meddelar alltid ska vara motiverade. Där brister det inte sällan i dag vad gäller avslagsbesluten.

Det bör vidare ställas högre krav på Granskningsnämndens handläggning av ärenden som anmälts dit. Det finns starka skäl för att Granskningsnämnden ska åläggas ett tydligare utredningsansvar än vad nämnden har i dag. Det skulle skapa bättre förutsättningar för beslut som vilar på korrekta fakta och relevanta omständigheter jämfört med ett system som bygger på att den anmälande partens uppgifter sätter ramen för Granskningsnämndens prövning. Det är inte rimligt att utgå från att den som anmäler ett program till Granskningsnämnden alltid kan förväntas känna till exakt vilka omständigheter som är relevanta för nämndens fortsatta prövning.

När Granskningsnämnden fäller ett programföretag för att inte ha följt reglerna om opartiskhet och saklighet leder det i regel endast till att programföretaget offentliggör beslutet. Kravet på att ett fällande beslut ska offentliggöras bör, i enlighet med vad som jag här har sagt, förtydligas. Utgångspunkten bör vara att det ska få samma framskjutna placering som det inslag som föranledde fällningen.

Mot bakgrund av det bör regeringen se över Granskningsnämndens uppdrag i syfte att ta fram åtgärder för att säkerställa att public service lever upp till kraven på saklighet och opartiskhet. Jag yrkar bifall till reservationerna som KD står bakom, det vill säga 5, 9 och 11.

Anf. 25 ANNA SIBINSKA (MP):

Fru talman! En mångfald av oberoende medier är nödvändig för att demokratin ska fungera på ett bra sätt. I en tid när den fria pressen på alltför många håll i världen är satt under tryck är det viktigare än någonsin att värna medierna och den fria journalistiken. Alla människor oavsett var i landet de bor ska ha tillgång till allsidig nyhetsförmedling av hög kvalitet så att var och en självständigt kan bilda sig en uppfattning om samhället utifrån fakta och kunskap.

Journalistiken är också ett viktigt skydd mot maktmissbruk och korruption. Genom att fria medier granskar dem som har makt i samhället får allmänheten insyn i maktutövningen, och missförhållanden kan avslöjas och ansvar utkrävas. Det är uppenbart att journalistiken är avgörande för att demokratin ska kunna hållas vital.

Fru talman! Public service har här en unik roll och ett särskilt ansvar. Med sina breda uppdrag, som rymmer både nyhetsverksamhet och ett omfattande kulturruppdrag och riktar sig till hela befolkningen, fyller den centrala behov i samhället. Det blir extra tydligt när samhället befinner sig i kris. I somras, när det rasade som mest 50 bränder på olika platser i Sverige, var det helt avgörande att medborgarna nåddes av information i tid.

Public service är med andra ord en kollektiv nytting som har ett demokratiskt värde för hela samhället och ska därför finansieras av alla. Jag är också glad över att public service-bolagen år efter år fortsätter att ha ett mycket högt förtroende hos det svenska folket. Det förtroendet är avgörande för att Sveriges Radio, Sveriges Television och Utbildningsradion ska lyckas med sitt uppdrag att fortsätta vara oberoende röster som når ut i hela landet.

Den snabba medieutvecklingen och digitaliseringen under de senaste åren har förändrat förutsättningar för alla traditionella medier och även

Prot. 2018/19:16

14 november

*Långsiktig finansiering
och stärkt oberoende
för public service*

public service. I det nya medielandskapet finns en uppsjö av medier, informationskanaler och sociala medier, och medievanor har också förändrats. När allt fler hushåll tar del av nyheter, filmer eller konserter via olika internetjänster som SVT Play eller SR Play och andelen hushåll som har en tv-apparat minskar så minskar också andelen hushåll som betalar tv-avgift. Dagens avgiftssystem kommer därför inte att fungera på sikt.

I dag ligger kulturutskottets betänkande om att införa ett nytt finansieringssystem för public service till beslut för riksdagen. Det innebär att tv-licensen från den 1 januari 2019 avskaffas och ersätts med en avgift som tas in via skattsedeln men betalas ut till programbolagen helt vid sidan av statsbudgeten. Det är mycket glädjande att det finns en bred politisk enighet om att det nya systemet ska vara långsiktigt stabilt, legitimt och värna oberoende för programföretagen. Genom public services verksamhet säkras vi också att det finns medier i vårt land som kan nå hela befolkningen utan att vara beroende av ett fåtal stora internetplattformar med säte utanför EU.

Regeringens samtliga förslag syftar till att höja public services integritet, inte minst förslaget om att programföretagens verksamhet ska ligga fast under längre tid. Vi ser därför inte att en övergångsbestämmelse om sändningstillstånd på sex år, som allianspartierna har röstat igenom i kulturutskottet, skulle tjäna sitt syfte. Vi menar att det är av yttersta vikt att riksdag och regering visar tilltro till programföretagens förmåga att inom ramen för det nya finansieringssystemet planera och hantera verksamhetens inriktning och omfattning under längre perioder. Med en sexårig övergångsbestämmelse fördröjs i stället programföretagens förutsättningar till långsiktig planering.

Den snabba takten i förändringar på medieområdet, som nämnts här tidigare, är inte ett tillräckligt starkt argument mot en tioårig övergångsbestämmelse. Att hantera det föränderliga medielandskapet är i första hand ett uppdrag för programföretagen. Vårt att nämna i sammanhanget är att BBC har tioåriga sändningstillstånd.

Det finns en politisk enighet om att framöver förlänga sändningstillstånd till åtta år. Tillsammans med en första tioårig tillståndperiod skulle programföretagen få stabila och förutsägbara ramar för sin verksamhet. Det skulle också markera väl att vi går in i ett nytt finansieringssystem.

Miljöpartiet ställer sig bakom propositionen och reservation 2.

Anf. 26 PER LODENIUS (C):

Fru talman! Vi har i dag att ta beslut om hur public service ska finansieras i framtiden och hur public services oberoende kan stärkas. Ett oberoende public service är viktigt för vårt lands demokrati. För att vi ska ha en fungerande demokrati behöver vi som bor i landet vara engagerade och deltagande, inte minst för att bevaka och följa med i vad vi beslutsfattare på olika positioner beslutar och då också kunna vara med och påverka besluten.

För att kunna vara engagerad måste man också vara informerad. Därför behöver vi ha både public service och kommersiella medier, sida vid sida. En förutsättning för att vi ska ha en levande demokrati är att det finns tillgång till oberoende medier med resurser, möjligheter och kompetens att producera och visa granskande journalistik. Public service har en särskild roll i detta medielandskap, nämligen som en aktör med stor integritet och

som är oberoende av politisk styrning och kommersiella intressen. Detta är självklart en balansgång och ett uppdrag som hela tiden måste prövas och utvärderas.

Public service finansieras i dag genom en avgift för de hushåll som har en tv-apparat. Medielandskapet liksom tekniken utvecklas hela tiden och har under de senaste åren genomgått något som skulle kunna betecknas som en revolution. Att ta del av public services innehåll sker inte längre enbart via en fast tv-apparat i hushållet eller en radioapparat via FM-nätet. Nej, i dag tar man del av public service på många olika sätt och mer individualiserat än tidigare. Man använder mobil, läsplatta eller dator och väljer själv när och var man ska ta del av utbudet. Man är inte längre bunden av en programtablå när man ska ta del av det program eller inslag som man är intresserad av.

Detta innebär också att tv-avgiften som finansierar public service har spelat ut sin roll eftersom tv:n inte längre är en förutsättning för att ta del av utbudet. Från att tidigare ha varit knutet till hushållets gemensamma tv-apparat, anpassat efter programtablå, har tittandet och lyssnandet blivit en tydligare individuell angelägenhet.

Därför är en individuell public service-avgift det naturliga steget att nu ta. Det är också något som Centerpartiet har önskat och drivit under en längre tid.

Frågan som trots allt finns är varför jag ska betala fast jag inte ser på SVT eller lyssnar till Sveriges Radio. Den frågan är viktig att lyfta fram. Mitt svar är egentligen detsamma som jag inledde mitt anförande med: Ett oberoende public service är viktigt för vårt lands demokrati. Även om du inte aktivt tar del av innehållet i public service fyller det en funktion för dig. Genom ett oberoende public services granskningar av makten och samhället värnas demokratin, till nytta för alla som bor här.

Den kultur och underhållning som public service-bolagen producerar och förmedlar ger också en bild av samhället och en möjlighet att stärka det. Samtidigt ger det också en möjlighet för olika grupper i vårt samhälle att få ta del av sin egen historia och kultur. Det är även en möjlighet att öka kunskapen och förståelsen.

Public services breda uppdrag är en förutsättning för att också fortsättningsvis vara relevant i vårt samhälle och i det snabbt rörliga medielandskapet. Här vill jag också särskilt lyfta fram UR, Utbildningsradion, som också Roland Utbult nämnde, som med sitt unika uppdrag att utbilda och bilda utgör en viktig del av public service.

Den finansieringsmodell av public service som vi har i dag med en tv-avgift är omodern. I grunden är det också en orättvis avgift. Den betalas per hushåll oberoende av hushållets storlek eller gemensamma inkomst. Den är också knuten till tv-apparaten, vilket gör att jag även om jag väljer att inte ha en tv i mitt hem ändå har möjlighet att ta del av public services utbud via andra tekniska hjälpmedel. Dessutom är public service, som jag lyft fram tidigare i mitt anförande, viktigt för oss alla oberoende av om man tar del av dess utbud eller inte.

Den public service-avgift vi i dag har att besluta om och som ska börja gälla från årsskiftet är därför en naturlig och riktig väg att gå. Den innebär också att en ensamstående förälder kommer att betala hälften av vad man betalar med dagens avgift, medan en familj med två inkomster kommer att betala motsvarande dagens avgift.

Prot. 2018/19:16
14 november

*Långsiktig finansiering
och stärkt oberoende
för public service*

Ytterligare en aspekt i denna fråga är att vi i och med detta beslut underlättar för företagare. I dag kräver vi av tv-handlare att de ska rapportera in namn och adress till Radiotjänst på den de sålt en tv-apparat till. Genom den individuella public service-avgiften kommer detta inte längre att vara nödvändigt.

Fru talman! I utredningen som ligger till grund för regeringens förslag och utskottets beslutsunderlag om en långsiktig finansiering och stärkt oberoende för public service föreslår man att tillståndsperioderna för public service-företagen ska vara åttaåriga. Tanken är att tillståndsperioden ska inledas samma år som det hålls ordinarie riksdagsval.

Genom denna utformning av tillståndsperioden stärks public service-bolagens oberoende. Åtta år kan ses som en lång period för tillståndet, inte minst med tanke på den snabbt föränderliga mediemarknaden. Alternativet skulle dock vara ett fyraårigt tillstånd, vilket inte skulle trygga och stärka oberoendet. Åttaåriga tillståndsperioder ger alltså företagen förutsättningar att säkra långsiktighet och stabilitet, inte minst i en tid med många osäkra faktorer. Förutsättningen är såklart att det under tillståndsperioden finns en uppföljning av uppdragen.

Eftersom en förutsättning för de åttaåriga tillståndsperioderna är att de inleds samma år som det hålls ordinarie riksdagsval i Sverige och att nuvarande tillståndsperiod utgår 2020 innebär det att det inte fungerar med en åttaårig tillståndsperiod just vid detta tillfälle, alltså från 2020 – åtminstone inte om tanken är att tillståndsperioden därefter ska inledas i samband med att ordinarie riksdagsval ska hållas. Detta innebär att kommande tillståndsperiod i stället bör vara sexårig för att 2026 övergå till åttaåriga tillståndsperioder.

Regeringen föreslår i sin proposition att nästa tillståndsperiod, som inleds 2020, i stället ska vara tioårig för att sedan övergå i åttaåriga tillståndsperioder 2030. Det är enligt min bedömning en alldeles för lång period, inte minst med tanke på det snabbt föränderliga medielandskapet och att åttaåriga perioder sedan blir nästa steg. Här anser jag att Parlamentariska public service-kommittén gjorde rätt bedömning när man verkligen tittade i detalj på de här frågorna och föreslog ett sexårigt tillstånd från 2020 och åttaåriga tillstånd från 2026.

Med detta, fru talman, vill jag yrka bifall till utskottets förslag.
(Applåder)

Anf. 27 ANGELIKA BENGTTSSON (SD) replik:

Fru talman! Vi är många här i dag som har talat om hur viktigt oberoendet är för public service, och jag ställer mig verkligen bakom det. Jag nämnde det i mitt anförande, och min kollega ska alldeles strax tala mer om det.

Jag skulle vilja tala lite om hur man känner att public service är oberoende. Det hänger ihop med saktighet. Känner konsumenterna att public service är sakliga i sin produktion och i vad de förmedlar tror de på public services oberoende, och det är därför de känner hög tillit till public service-bolagen.

Varför vill då inte Centerpartiet ställa sig bakom våra reservationer som vill öka oberoendet? Varför vill man som centerpartist inte göra mer för att fler ska dras till public service och det innehåll som de producerar i stället för att de ska dra sig till andra medier?

Public service-bolagen har fortsatt väldigt höga förtroendesiffror, men precis som vi har poängterat i tidigare debatter är dessa siffror på nedåtgående. Det har inte lyfts fram i dagens debatt, men det är ett faktum. Varför vill Centerpartiet inte göra mer för att säkerställa att den nedåtgående trenden vänds uppåt igen?

Anf. 28 PER LODENIUS (C) replik:

Fru talman! Jag har lite svårt att förstå Angelika Bengtssons frågor i detta fall. Förslaget som nu ligger på bordet är ju ett tydligt förslag om att stärka oberoendet för public service. Det handlar om att public service ska få en annan typ av finansiering, utanför den normala statsbudgeten. Det handlar också om att vi ger public service en finansiering över en åttaårig tillståndperiod, efter en inledande sexårsperiod. Vi ska alltså inte politiskt kunna gå in och justera och påverka dessa budgetposter varje år. Det handlar också om att fortsätta att ha en så opolitisk granskning som möjligt av public service.

Jag förstår alltså inte riktigt Angelika Bengtssons oro i den delen, fru talman. Det beslut vi tar i dag är ett sätt att stärka public service. Det som gör mig lite orolig är i stället att Sverigedemokraterna och Angelika Bengtsson hellre vill se kortare tillståndperioder. Det skulle innebära snabbare politiska förändringar vid nya tillståndsprövningar, beroende på hur regeringskonstellationen ser ut. Detta och andra delar gör mig lite orolig när det handlar om Sverigedemokraternas och Angelika Bengtssons förslag till public service.

Anf. 29 ANGELIKA BENGTTSSON (SD) replik:

Fru talman! Vi vill ju utöka Granskningsnämndens funktion just för att säkerställa sakligheten. Vi vill ha kortare sändningstillstånd för att bolagen inte ska lägga sig platta för den tekniska utvecklingen åtta eller tio år framöver. Vi vill fortsätta att ha årliga budgetunderlag för att se vad som produceras.

Vi har många förslag, till exempel saklighetsprövning och exponering av rättelse. Vi har många förslag bland våra reservationer som skulle säkerställa ett oberoende public service. Per Lodenius och Centerpartiet behöver inte känna oro.

Varför vill man inte göra mer för att säkerställa att fler vänder sig till public service? Det är ett faktum att förtroendesiffrorna fortfarande är höga, men det är också ett faktum att de är på väg ned. Varför vill inte Centerpartiet göra mer för att trenden ska vända uppåt igen?

Anf. 30 PER LODENIUS (C) replik:

Fru talman! För att de som tar del av utbudet från public service ska tycka att det är relevant ska utbudet vara brett samt täcka in och bevaka hela Sverige. Frågan om tillståndsgivning kommer längre fram i den andra delen av de beslut om public service som ska fattas.

Att öka kontrollen, som Sverigedemokraterna och Angelika Bengtsson förordar, är inte ett sätt att öka förtroendet för public service-bolagen. Det är i stället att öka den politiska styrningen av public service-bolagen. Det är inte rätt väg att gå.

Jag tror att det beslut vi ska fatta i dag, som handlar om att stärka oberoendet och finansieringen av public service, är rätt väg att gå. I nästa steg

kommer man att tala om tillstånden och tillståndsgivningen, som då ska gälla från 2020. Det är rätt väg att gå. På det sättet kommer public service att fortsätta att vara relevant för samtliga invånare i Sverige.

Anf. 31 ARON EMILSSON (SD):

Fru talman! *Vår tid är nu*. Detta är namnet på en svensk dramaserie som just nu samlar omkring 2 miljoner svenska tittare varje vecka. Serien är ett uttryck för betydelsen av svensk radio och tv i allmänhetens tjänst. Den speglar Sveriges historia och vårt samhälles utveckling och skapar gemenskap runt de kulturmarkörer som format oss och vårt land i dag.

Vår tid är nu också i bemärkelsen att vår tid är stadd i en ständig, konstant, förändring och i många avseenden en hög utvecklingstakt. Det gäller inte minst den mediala utvecklingen och utvecklingen av mediala och digitala plattformar där vi konsumerar medier; radio, tv, film, text, ljud et cetera. Vår tid är också globaliserad, och fler och fler aktörer från utrikes håll, till exempel Netflix och HBO, lockar allt fler svenska tittare med sina streamningstjänster. Tablå-tv minskar i omfattning, teknikneutraliteten är ett faktum och urvalet av film- och tv-produktioner växer och konkurrerar med radio och tv i allmänhetens tjänst – public service.

Sammantaget gör detta, fru talman, att pressen och kraven på av hävd och tradition stora och etablerade plattformar skärps, inte minst licensfinansierad och inom kort skattefinansierad radio och tv. Detta gäller särskilt då en lag föreskriver att alla ska finansiera ett visst radio- och tv-utbud i en uppsjö av aktörer där man tidigare har kunnat rösta med fötterna och välja, eller välja bort, utbudet från public service genom att ha eller inte ha tv. Då uppstår tre fundamentala frågor i vår tid.

För det första: Vad motiverar radio och tv i allmänhetens tjänst i dag och dess särställning i förhållande till övriga aktörer?

För det andra: Är radio och tv i allmänhetens tjänst de facto i allmänhetens tjänst, och vem eller vilka avgör det? Om inte – hur förankras public service-bolagens utbud och tjänster hos allmänheten och vinner folklig legitimitet?

För det tredje: Vad vill vi att radio och tv i allmänhetens tjänst ska vara och göra i dag och i morgon?

Vår tid är nu, och nu är redan i går. Jag ska staka ut våra viktigaste principiella utgångspunkter och svar på de tre frågorna.

För det första: Sverigedemokraterna ser Sverige och svenskarna som en del av en svensk, nordisk, europeisk och västerländsk gemenskap – i den fallande ordningen. Vi ser oss också som en folkrörelse som värnar vår kultur, vårt språk, vår historia och vårt sätt att leva i dag – kort sagt vår nation och dess medborgare. Det är utifrån de perspektiven enkelt att motivera allmänfinansierad svensk radio och tv.

Sverige är ett litet land i norra Europa befolkningsmässigt, men det är ett vidsträckt land geografiskt. Vi är ett litet språkområde, men med ett unikt och rikt språk. Sverige är ett modernt och innovationsrikt land, men med en lång, stolt och rik historia.

Vi vet att vi inte kan lita på att internationella aktörer eller federationer utan ekonomiska vinster eller marknadsmässigt intresse vill eller kan producera högkvalitativa nyheter, drama, dokumentärer eller film i Sverige på svenska. Vi vet att det svenska språkområdet är för litet för det. Vi vet att

lands- och glesbygden är för stor för att det ska finnas ett intresse hos kommersiella aktörer som TV4 eller internationella aktörer att upprätta eller till och med expandera antalet lokala redaktioner – i takt med att tidningsdöden breder ut sig och lämnar obevakade landsdelar i sina spår. Det är bara genom svensk politisk vilja vi kan säkerställa detta med hjälp av radio och tv i allmänhetens tjänst. Produktioner på svenska i hela landet och i olika kategorier motiverar allmänfinansierad radio och tv i sig. Det är också enbart genom sändningstillstånden för public service vi kan ålägga krav. Det motiverar en särställning.

För det andra: Är radio och tv i allmänhetens tjänst, fru talman, med detta sagt i allmänhetens tjänst i dag? Ja och nej, skulle nog många konkludera svaret. Nio av tio svenskar konsumerar tv sänt av Sveriges Television varje vecka. Miljontals lyssnar på Sveriges Radio. Man speglar Sverige i nyheter, bevakning av kultur, natur och högtider, och man producerar underhållning på svenska språket, vår viktigaste kulturmarkör. Till skillnad från övriga aktörer på marknaden vänder man sig också med tjänster och utbud till målgrupper med funktionsnedsättningar, såsom i det mest omfattande teckentolkade utbudet. Man speglar Sverige från norr till söder och gentemot våra olika behov och förutsättningar.

Men – nota bene – allt fler upplever allt oftare att radio och tv i allmänhetens tjänst alltmer är i allmänhetens otjänst. Det har vi kunnat se på borgerliga ledarsidor bara inför den här debatten och i samhällsdebatten i stort. I valrörelsens slutskede agerade Sveriges Television domare i den stora slutdebatten, där man bröt in och tog avstånd från ett uttalande från ett visst parti, avhugget och urplockat ur sin kontext, i stället för att låta det bemötas av politiska motståndare inom debattens ramar. Det ledde också till att ansvarige utgivare omplacerades och att Sveriges Television i någon mån erkände övertrampet och pudlade, vidare att otaliga väljare rasade mot bolaget i fråga om partiskhet, osaklighet och otillbörlig valpåverkan – med fog, vilket Sveriges Television konstaterade efter att ha problematiserat användandet och tillämpandet av den annars så viktiga demokratiparagrafen.

Från ett helikopterperspektiv kan man se att en bred majoritet av väljarna även i dagens polariserade medielandskap håller Sveriges Television och Sveriges Radio som de mest relevanta och informativa kanalerna inför val och i samband med den generella valbevakningen. Samtidigt visar undersökningar svart på vitt att förtroendet för bolagen minskar i flera målgrupper.

Vad säger detta sammantaget? Jo, att allmänheten tar del av public service. Men public service måste varje gång visa och vinna trovärdighet i att spegla hela folket i hela landet, alla politiska perspektiv, granska och bevaka politiska partier och rörelser med samma måttstockar och skärpa, pröva perspektiv mot varandra, spegla bredden av opinionsbildare, agera och markera internt och transparent mot brister i saklighet och oberoende, för att inte bara behålla dem som känner förtroende i dag utan också för att vinna tillbaka dem som förlorat förtroendet. Det handlar om att befästa och upprätthålla förtroendet samt den genuina folkliga legitimitet som krävs.

För det tredje: Vad vill vi då att radio och tv i allmänhetens tjänst ska vara och göra, fru talman? Det blir mycket av en teknisk debatt en dag som denna, men det är också viktigt att staka ut visionerna och principerna.

Vi debatterar i dag radio och tv, men vad innebär det i vår tid? Det är förvisso ännu fråga om elementära mediala plattformar och kommunikationskanaler, men tv gör text och ljud, och tidningar gör tv, etcetera. Formaten omvandlas och utmanas av sociala medier, Youtubekanaler och internetbaserade nyhetssajter i den digitala revolutionens kölvatten. Medielandskapet är i omdaning, och vi beslutsfattare måste vara medvetna och kloka i hur vi besvarar det. Vår viktigaste uppgift, menar jag, är att skapa förutsättningar för ett mångfasetterat medieutbud och en trygg och säker infrastruktur och att erbjuda verktyg för källkritik. Där är public service – med rätt reformer – en väsentlig och grundläggande idé och institution i vårt demokratiska samhälle.

Vårt avslagsyrkande på dagens alltför snäva och kortsiktiga proposition, jämte vårt batteri av nytänkande förslag och förslag om en ny helhetsutredning, lägger grunden för den framtida utvecklingen. Det är också intressant att notera att allt fler nu närmar sig den linje vi lyfte fram i utredningen om i vilken ordning public service-frågorna skulle utredas och i vilken ordning finansieringen skulle komma när viktiga och fundamentala frågor som reformerad granskningsnämnd, sändningstillstånd och reformer för saklighet hade utretts. Det här välkomnar vi, och vi hoppas att vi kan fortsätta den diskussionen framöver.

(Applåder)

Anf. 32 IDA KARKIAINEN (S):

Fru talman! Jag vill liksom min kollega Lawen Redar börja med att yrka bifall till reservation 2 i betänkandet och i övrigt bifall till utskottets förslag.

För en stark, oberoende public service krävs långsiktig, stabil finansiering. Licenssystemet vi hittills haft har tjänat oss väl, men i denna tid av snabb teknikutveckling har systemet nått vägs ände.

Fru talman! Jag var en av de ledamöter som fick uppdraget att sitta med i den parlamentariska public service-kommittén. Det var ett oerhört intressant och spännande arbete, och jag vill passa på att i denna kammare tacka kommitténs ledamöter för ett konstruktivt arbete och sekretariatet i kommittén för deras hårda slit.

Fru talman! Det nya finansieringssystem vi föreslår är robust, långsiktigt och teknikneutralt, och det är ett fundament för att vi ska ha en fortsatt stark radio och tv i allmänhetens tjänst med ett utbud för alla som skildrar hela Sverige.

Till följd av förändringen av finansieringssystemet måste avtalet med Radiotjänst i Kiruna AB sägas upp. Där arbetar i dag 240 personer. Det är en stor och viktig arbetsplats för Kiruna, Norrbotten och hela Sverige – det motsvarar ungefär 15 000 arbetstillfällen i Stockholm.

Den socialdemokratiskt ledda regeringen har med anledning av detta meddelat att man avser att ersätta dessa jobb så att staten tar vara på den breda kompetens som finns på arbetsplatsen. Men i och med att vi nu har en övergångsregering som är ålagd att lägga fram en övergångsbudget hamnar satsningen på ersättningsjobb i träda. Det är olyckligt men helt oundvikligt och bidrar till att Radiotjänsts medarbetare nu lever i ovisshet om framtiden. Därför bör en tillträdande regering så snart den lägger fram en ändringsbudget säkra jobben i Kiruna. Det är också min hälsning till Radiotjänst i Kiruna AB.

Fru talman! Att Sveriges riksdag nu tar steg för att säkra oberoendet och stärka den långsiktiga finansieringen för public service är viktigt, och det är rätt och riktigt. Att ha public service – eller radio och tv i allmänhetens tjänst, som vi också säger – är ett fundament i vår demokrati. I en tid där man med desinformation försöker forma människors åsikter och auktoritära makthavare försöker ta kontrollen över vad som får sägas och vad som inte får sägas, ja, där är oberoende radio och tv i allmänhetens tjänst utan kommersiell eller politisk påverkan viktigare än någonsin och något som angår alla.

(Applåder)

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut fattades under § 16.)

§ 8 Finansiella företags uppgifter till brottsutredande myndigheter

Finansutskottets betänkande 2018/19:FiU15
Finansiella företags uppgifter till brottsutredande myndigheter (prop.
2017/18:291)
föredrogs.

Andre vice talmannen konstaterade att ingen talare var anmäld.
(Beslut fattades under § 16.)

§ 9 Vissa kontrollfrågor och andra frågor på punktskatteområdet

Skatteutskottets betänkande 2018/19:SkU2
Vissa kontrollfrågor och andra frågor på punktskatteområdet (prop.
2017/18:294)
föredrogs.

Andre vice talmannen konstaterade att ingen talare var anmäld.
(Beslut fattades under § 16.)

§ 10 Ändrade mervärdesskatteregler för telekommunikationstjänster, radio- och tv-sändningar och elektroniska tjänster

Skatteutskottets betänkande 2018/19:SkU3
Ändrade mervärdesskatteregler för telekommunikationstjänster,
radio- och tv-sändningar och elektroniska tjänster (prop.
2017/18:295)
föredrogs.

Andre vice talmannen konstaterade att ingen talare var anmäld.
(Beslut fattades under § 16.)

§ 11 Genomförande av CFC-regler i EU:s direktiv mot skatteundandraganden

Skatteutskottets betänkande 2018/19:SkU4
Genomförande av CFC-regler i EU:s direktiv mot skatteundandraganden
(prop. 2017/18:296)
föredrogs.

Anf. 33 DAVID LÅNG (SD):

Fru talman! Skatteutskottets betänkande nr 4 behandlar propositionen om genomförande av CFC-regler i EU:s direktiv mot skatteundandraganden. Propositionen innebär en anpassning av svensk lagstiftning till EU-direktivet mot skatteundandraganden.

Vi sverigedemokrater, vill jag inleda med att säga, är positiva till att bekämpa skatteflykt och skattefusk och särskilt positiva till mellanstatliga samarbeten på det området. Vi har därför under den gångna mandatperioden valt att stödja arbetet med att utveckla och förbättra metoderna som syftar till att förhindra skatteundandraganden genom att ta OECD:s riktlinjer och rekommendationer som utgångspunkt, och det kommer vi att fortsätta göra.

Propositionen innebär alltså en anpassning – en anpassning som förvisso behöver göras, men vi menar att den inte bör göras på precis det sätt som föreslås.

Regeringens förslag om att schablonbeskatta försäkringsreserven avviker från OECD:s riktlinjer, som inte specifikt anger att schablonmässig inkomstbeskattning av försäkringsreserven ska ske. Däremot omnämns försäkringsbolagets redovisade resultat, det vill säga när det återförs från försäkringsreserven till resultatkontot och resultaträkningen och inte när pengar finns bokförda på kontot för försäkringsreserven. En schablonintäkt är inte samma sak som faktiskt redovisat resultat utan en extra beskattning vid sidan om bolagsvinstbeskattningen. Pengar på ett bankkonto – särskilt om det saknar ränta – ger dessutom ingen extra avkastning, vilket gör det orimligt att beskatta en schablonintäkt på tillgången.

Dessutom tycks man ha tolkat ”överkapitalisering” som att det bara gäller försäkringsreserven, vilket vi menar är felaktigt. Hela försäkringsbolagets balansräkning med tillgångs- och skuldsida behöver bedömas i sin helhet. Att generellt beskatta alla försäkringsföretagets reserver innebär att man träffar även de företag som inte är överkapitaliserade. Det vore bättre att i stället föra statistik över kapitalisering i hela branschen och identifiera vilka enskilda företag som rimligen bedöms avvika kraftigt från genomsnittet för branschen och i sådana fall kan misstänkas genomföra skatteundandraganden.

Vad propositionen i viss mån handlar om är alltså en skattehöjning. Under de senaste åren har regeringen bedrivit en politik som gått i riktning mot att identifiera allt fler områden att beskatta. Denna proposition från regeringen är ytterligare ett åtgärdsförslag med den intentionen. Den här gången avser regeringen att öka skatteintäkterna till staten genom att införa schablonskatt även på försäkringsreserven hos utländska skadeförsäkringsföretag som till viss del är svenskägda.

Försäkringsbolagen fungerar så att deras försäkringsrörelse får ett varierande resultat mellan olika år. Det beror på den slumpmässiga miljö som försäkringsbolag verkar i, och det gäller även om man sköter hela sin verksamhet på ett sunt sätt. Därmed kan man betrakta uppkomna vinster under ett år som åtminstone delvis redan in-tecknade för kommande förluster. Därför är det rimligt att bolaget får sätta av obeskattade vinstmedel i en reserv som kan användas för att täcka kommande förluster i försäkringsrörelsen.

Fru talman! Konsekvensen av regeringens förslag är att både en permanent schablonintäkt på säkerhetsreserven och minskningar och öknin-gar av reserven ska tas upp till beskattning. Det innebär en form av dubbel-beskattning, vilket vi inte anser är rimligt.

Vi menar att det är ett tankefel att beskatta säkerhetsreserven på det sätt som har föreslagits. Den direkta konsekvensen är en olikformighet i bolagsvinstbeskattningen för olika branscher. Den sannolika följd- en av skattekostnaden skulle kunna vara att försäkringsbolagen höjer försäk- ringspremierna, vilket då skulle innebära att kunderna får dyrare försäk- ringar. Detta vill vi inte stödja.

Vi menar slutligen att propositionen är något av ett hafsverk. Där stö- der vi oss på flera remissinstanser, inte minst Lagrådet.

Om jag hade kunnat yrka på att man ska göra om och göra rätt hade jag gjort det, men nu får vi nöja oss med att yrka avslag till dess att en ny regering – vilken det nu blir och när den nu kan tänkas tillträda – får möj- lighet att göra just detta: göra om och göra rätt. Jag yrkar bifall till Sveri- gedemokraternas reservation.

(Applåder)

Anf. 34 ANNA VIKSTRÖM (S):

Fru talman! I dag debatterar vi regeringens förslag till anpassningar av gällande CFC-regler. CFC står för controlled foreign company, och flerta- let länder har någon form av sådana regler för att förhindra att bolag eller filialer bildas i lågskatteländer och därmed också att inkomster flyttas över till sådana bolag eller filialer. Den som äger aktier i ett utländskt bolag ska alltså i vissa fall betala skatt i Sverige för det utländska bolagets inkomster.

CFC-reglerna syftar till att förhindra eller försvåra skatteplaneringsåtgärder genom sådana transaktioner med lågbeskattade utländska juridiska personer som leder till att den svenska skattebasen urholkas. Det kan till exempel vara fråga om transaktioner som innebär att inkomster, exempel- vis genom felaktiga internpriser, förs över till koncernföretag i lågskatte- stater för att sedan tas hem i form av skattefri utdelning eller kapitalvinst.

Sverige har haft regler för detta sedan 80-talet. Men för att CFC-reg- lerna ska fungera på avsett sätt behöver de justeras över tid och anpassas efter förändringar i omvärlden. Det gäller också att hålla jämna steg med den skatteplaneringsindustri som ständigt söker kryphål och nya sätt att reducera skatter och främja illojal konkurrens.

Det pågår ett världsomfattande krig mot den aggressiva skatteplane- ringen, som har förödande effekter både för välfärden i de utvecklade län- derna och för möjligheten att bygga välfärd i utvecklingsländerna. Våren 2013 påbörjade OECD i samarbete med G20 ett projekt för att motverka skattebaserosion och flyttning av vinster. I oktober 2015 publicerades rap- porter och ett sammanfattande dokument, kallat BEPS-paketet, som

Prot. 2018/19:16
14 november

*Genomförande av
CFC-regler i EU:s
direktiv mot skatte-
undandraganden*

OECD- och G20-länderna godkände. Sverige har deltagit aktivt i detta arbete.

För att möjliggöra ett samordnat genomförande av effektiva CFC-regler i EU antog rådet i juli 2016 direktivet mot skatteundandragande. Direktivet innebär att EU:s medlemsstater samordnar genomförandet av vissa av OECD:s åtgärds punkter med BEPS, däribland åtgärd 3 gällande effektiva CFC-regler. Det är önskvärt att regelverken är mer lika mellan länderna, och EU-direktivet, som dessa förslag utgår från, är ett steg på vägen.

Fru talman! Flera av de förslag som kom till följd av EU:s direktiv i detta ärende är redan uppfyllda i dagens svenska regelverk, men några förändringar föreslås, till exempel vad gäller säkerhetsreserv i bestämmelserna om när skatt ska börja betalas samt när det gäller skadeförsäkringsföretag. Det föreslås även att vissa ändringar genomförs för att direktivets regler om undanröjande av dubbelbeskattning av delägare i CFC-bolag ska uppfyllas.

Direktivets regler gäller skattskyldiga som omfattas av bolagsbeskattning, medan gällande svenska CFC-regler tillämpas på såväl fysiska som juridiska personer. De förslag som lämnas i propositionen innebär förändringar för delägare i båda kategorierna.

Det finns en regel i inkomstskattelagen som säger att även om nettoinkomsten är lågbeskattad ska inkomsten inte anses lågbeskattad om den utländska juridiska personen hör hemma och är skattskyldig i ett område som anges i en bilaga till inkomstskattelagen och inte omfattas av de undantag som anges i bilagan. I detta förslag ingår också förändringar av denna bilaga.

De nya bestämmelserna föreslås träda i kraft den 1 januari 2019. Propositionen innehåller viktiga förslag för att bekämpa skatteundandragande. Möjligheten att skatteplanera skadar förtroendet för skattesystemet hos den som arbetar och betalar skatt. Det är viktigt att håll i skattelagstiftningen täpps till. Vi ska inte ha ett system där den som har stora resurser med hjälp av snillrika upplägg kan välja att betala skatt eller inte.

Jag yrkar bifall till utskottets förslag.
(Applåder)

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut fattades under § 16.)

§ 12 Riksrevisionens rapport om utbytet av underrättelseinformation mellan Polismyndigheten och Säkerhetspolisen

Justitieutskottets betänkande 2018/19:JuU4

Riksrevisionens rapport om utbytet av underrättelseinformation mellan Polismyndigheten och Säkerhetspolisen (skr. 2017/18:258) föredrogs.

Andre vice talmannen konstaterade att ingen talare var anmäld.
(Beslut fattades under § 16.)

§ 13 Genomförande av webbtillgänglighetsdirektivet

Trafikuskottets betänkande 2018/19:TU2

Genomförande av webbtillgänglighetsdirektivet (prop. 2017/18:299)
föredrogs.

Prot. 2018/19:16
14 november

*Genomförande av
webbtillgänglighets-
direktivet*

Anf. 35 MAGNUS JACOBSSON (KD):

Fru talman! Jag vill börja med att yrka bifall till Kristdemokraternas reservation avseende webbtillgänglighetsdirektivet.

I propositionen lämnas förslag till en ny lag som genomför EU:s direktiv om tillgänglighet avseende offentliga myndigheters webbplatser och mobila applikationer. I propositionen föreslås även vissa bestämmelser som går utöver direktivets minimikrav, vilket Kristdemokraterna anser är positivt. Sverige ska vara ett föregångsland när det gäller alla människors fulla delaktighet i samhället.

Fru talman! Kristdemokraterna är i det stora hela nöjda med EU-direktivet och regeringens proposition. Implementeringen kommer att leda till större delaktighet genom att digital offentlig service blir mer tillgänglig, framför allt för personer med funktionsnedsättningar.

Kristdemokraterna föreslår emellertid att det undantag för skolor och förskolor som finns i propositionen tas bort. Ett sådant undantag riskerar att drabba elever och föräldrar på ett negativt sätt. Otillgänglig digital service kan leda till att ett stort antal elever inte ges möjlighet att självständigt publicera och kommunicera med andra elever samt ta del av det material som lärarna producerar. Exempelvis innebär undantaget att digitala läromedel inte omfattas av tillgänglighetskravet. Detta försämrar också föräldrarnas möjligheter att ta del av den ökande digitala information som skolan och lärarna riktar till dem och som inte faller under kategorin väsentliga administrativa funktioner.

Vi delar inte regeringens uppfattning att nuvarande skrivning om lika rättigheter i 1 kap. 8 § första stycket skollagen räcker. Därför yrkar vi i dag bifall till vårt eget förslag.

Anf. 36 HELENA GELLERMAN (L):

Fru talman! Jag vill börja med att yrka bifall till Liberalernas reservation 2 gällande webbtillgänglighetsdirektivet.

Vi i Liberalerna ser väldigt positivt på att man inom EU nu har kommit överens om minimikrav och därmed gör webbapplikationer och appar mer tillgängliga för hela EU:s befolkning. Detta gäller de som tillhandahålls av offentliga organisationer och även av företag som finansieras av offentlig sektor. Beslutet togs i EU 2016 och kommer att införas här i Sverige vid årsskiftet. Vi liberaler ser också väldigt positivt på att det förslag som ligger på bordet i dag går längre än de minimikrav som EU har satt upp.

Fru talman! För oss liberaler är det dock svårt att förstå att man gör undantag för skolungdomar. Man har skrivit in att det endast är väsentliga administrativa system som ska inkluderas i direktivet och exkluderar därmed system som tillhör skolans kärnuppgift, till exempel lärplattformar, som blir en allt viktigare del av undervisningen.

Regeringen säger att motivet är att ungdomar med funktionsnedsättning kan beviljas särskilt stöd med hjälp av skollagen. Men, fru talman, vi liberaler ser att funktionsvariationer finns på en glidande skala. Skulle vi få mer lättillgängliga digitala tjänster och lärplattformar skulle det underlätta också för alla de personer, barn och ungdomar, som inte är berättigade till stöd.

För oss liberaler är dock det viktigaste motivet för att inkludera lärplattformar att själva syftet med direktivet är att ställa krav på tillgänglighet, så att människor så långt som möjligt kan delta på lika villkor utan att vara beroende av speciallösningar. Det är det som är vårt viktigaste motiv.

Man undantar just skolungdomar. Men att delta på lika villkor är speciellt viktigt när man växer upp. Det är viktigt att man som barn inte skiljer ut sig från mängden utan faktiskt kan göra saker på samma sätt som sina kompisar.

Någon kan hävda att detta gör att det blir väldigt dyrt med utveckling av lärplattformarna. Men i regeringens förslag står det att företag, om de får orimliga kostnader på grund av den nya lagen, kan ansöka om att bli undantagna från direktivet, och det gäller generellt för alla organisationer som blir berörda av direktivet.

Mot denna bakgrund vill vi liberaler att den nya lagen följs upp för att säkerställa att lärplattformar framöver utformas enligt principen design för alla, så att så många som möjligt inkluderas av detta förslag.

Jag yrkar därför bifall, fru talman, till vår reservation, nr 2.

Anf. 37 DENIS BEGIC (S):

Fru talman! Mycket av framtiden bygger på att alltmer ska bli lättillgängligt via webben. Det är ett viktigt steg för ett mer öppet och demokratiskt samhälle. Syftet med detta direktiv är att man ska göra de aktuella webbplatserna och apparna mer tillgängliga för användare.

Med förbättrad tillgänglighet menas att webbplatserna och apparna ska bli lättare att uppfatta och vara mer användarvänliga än i dag. EU-direktivet innehåller dock minimikrav, vilket innebär att enskilda medlemsländer får ställa strängare krav i nationell lagstiftning än vad direktivet föreskriver. Därför föreslås i propositionen en ny lag som i svensk rätt ska göra att webbtillgänglighetsdirektivets bestämmelser genomförs.

I propositionen ställs krav på myndigheter så att de har möjlighet att anpassa sig till de specifika krav som lagförslaget ställer på dem. Det som är viktigt att nämna är att det inte bara gäller myndigheter utan även privata aktörer som finansieras med offentliga medel. Just på den punkten ställer propositionen högre krav än EU-direktivet kräver. Därför ställs samma krav på privata aktörer som på myndigheter.

Det huvudsakliga kravet i den föreslagna lagen är att digital service som tillhandahålls av en offentlig aktör genom en teknisk lösning ska vara tillgänglig i enlighet med tillgänglighetsdirektivet.

Webbtillgänglighetsdirektivet gör det nödvändigt med en lagreglering. Eftersom det inte finns någon befintlig lag som tillgodoser direktivets krav eller där de bestämmelser som krävs naturligt passar in bör ny reglering som krävs samlas i en ny lag.

Det är viktigt att den föreslagna lagen i möjligaste mån är teknikneutral. Det gör att den tekniska utvecklingen inte behöver leda till regelbundna ändringar. Lagstiftningen blir därför mer flexibel och hållbar över tid. Detta påpekar också flera remissinstanser i sina remissvar. Man anser till exempel att begreppet teknisk lösning ska användas.

Detaljreglering i fråga om vilka tekniska krav på tillgänglighet som ska gälla bör anges i förordning eller myndighetsföreskrifter. I lagförslaget föreslås därför att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ska göra föreskrifter på denna punkt.

För att göra den föreslagna lagen mer teknikneutral ska begreppet digital service användas. Med digital service menas tjänster och information som tillhandahålls genom en teknisk lösning.

Det undantag som finns i lagförslaget i propositionen kritiserar. Det är inom skolområdet som man vill göra undantag. Det är viktigt att poängtera att propositionen hänvisar till skollagens bestämmelser, att alla ska ha lika tillgång till utbildning, och till diskrimineringslagen. Diskrimineringslagens syfte är att motverka diskriminering och att på andra sätt främja lika rättigheter och möjligheter inom utbildningsområdet oavsett, bland annat, funktionsvariationer. Det finns alltså befintliga bestämmelser som säkerställer att elever med funktionsvariationer får det stöd de behöver. Det är också viktigt att komma ihåg att de aktuella kraven i den föreslagna lagen gäller generellt och inte varje enskild person som har behov av särskilda anpassningar. Sådana generella krav kan när de appliceras på den pedagogiska verksamheten tvärtom vara hinder för undervisningen. Därför finns det skäl att införa det aktuella undantaget.

Webbtillgänglighetsdirektivet anger att medlemsstaterna ska vidta en rad åtgärder rörande utbildning och information samt övervakning och rapportering. Medlemsstaterna ska se till att det finns en tillsynsmyndighet och ett uppföljningsförfarande för att säkerställa att direktivets bestämmelser följs. Därför behöver vi utse en särskild myndighet. Regeringen gör bedömningen att den mest ändamålsenliga lösningen är att samla kompetensen i en och samma myndighet. Den myndighet som passar bäst för det ändamålet är Myndigheten för digital förvaltning.

Med detta vill jag yrka bifall till utskottets förslag i betänkandet.

(Applåder)

Anf. 38 MAGNUS JACOBSSON (KD) replik:

Fru talman! Jag tror att jag och Denis Begic, S, är väldigt överens i dessa frågor. Men det finns en skillnad som gör att vi i dag inte landar helt likadant. Det var det som Denis Begic var inne på i slutet av sitt anförande.

I detta fall går det en skiljelinje mellan det individuella och det kollektiva eller det generella. Den svenska utvecklingen går i dag mer och mer åt detta håll: När man bygger ett nytt hus ska man så mycket som möjligt redan från början ta hänsyn till att alla ska kunna bo i det. Bygger man om en väg ska man ta så stor hänsyn som möjligt till att alla ska kunna använda den. Bygger man nya fordon ska alla kunna använda dem. Själva grundidén är alltså att vi, när vi gör det nya, ser till att tänka tillgänglighet på en gång. För det blir mycket dyrare och mycket mer administration om vi ska göra det i efterhand.

När det gäller den digitala världen – det är ju webbtillgänglighet som vi talar om här – är det ännu enklare. Om vi i fråga om den digitala världen redan från början säger att det ska vara full tillgänglighet vet producenterna av appar, digitala medel etcetera vad som gäller. De kommer då att ha med olika moduler, röststyrning eller andra bitar som gör att det fungerar. Men just i den digitala världen görs ett undantag för förskola och skola. Det innebär faktiskt – jag är före detta skolpolitiker – att man bygger in mer administration och prövning. Det finns, precis som dokumentet säger, laglig rätt på individuell nivå. Men om vi i stället går på de två reservationer som finns, som har vissa likheter med varandra, skulle vi generellt uppmana dem som tar fram nya dokument och nya arbetsredskap i skolan att göra detta. Då slipper vi den individuella prövningen.

Jag yrkar således fortfarande bifall till vårt förslag.

Anf. 39 DENIS BEGIC (S) replik:

Fru talman! Tack, Magnus Jacobsson, KD, för frågan! Först och främst handlar det, som jag nämnde, om att det redan finns lagar som säkerställer att dessa barn blir sedda, om man ska uttrycka sig så.

Det som också är viktigt att komma ihåg är att det är minimikrav som vi just nu ställer. Det kanske blir mer administration med det förslag som ni har i er reservation.

Tekniken är i dag mycket snabbt på väg framåt. Jag nämnde att det ska vara teknikneutralt, vilket också regeringen har nämnt. Det betyder att tekniken kanske kommer att utvecklas rätt så snabbt för att dessa saker ska kunna göras.

Det är också viktigt att komma ihåg att remissinstanserna, bland andra Örebro universitet, inte undantar högre utbildningar från detta. Att göra undantag skulle hämma eleverna i att prestera bättre.

När vi implementerar denna lag är det viktigt för oss att fundera på vad som är nästa steg och hur vi ska komma vidare. Jag har läst de remissvar som har kommit, bland annat från Skolverket och andra, som anser att detta är bra undantag så länge.

Anf. 40 MAGNUS JACOBSSON (KD) replik:

Fru talman! Även jag har tittat på de olika remissvaren. Jag har, som sagt, varit skolpolitiker under lång tid. Det ligger i skolans natur att man vill ha så lite administration som möjligt. Om man inte inför undantag skulle det kunna uppfattas som att det blir mer arbete, alltså mer administration. Jag har stor respekt för dem som har landat annorlunda än vad vi har gjort.

Haken är att jag tror att du har rätt, Denis Begic. Teknikutvecklingen går så fort just nu att vi sakta men säkert kommer att glida bort från det individuella över till att det mesta är inbyggt redan från början. Det gör också att det blir väldigt konstigt att undanta något som är självklart, nämligen att förskola och skola ska ha tillgänglighet och att vi ställer detta krav. Nu kommer vi helt plötsligt att tycka att vi ställer krav på tillgänglighet när det gäller alla andra, men just inom förskolan och skolan hänvisar vi till den individuella prövningen. Jag tror helt enkelt att det är ett misstag.

Anf. 41 DENIS BEGIC (S) replik:

Fru talman! Det är just väsentliga administrativa funktioner, som Magnus Jacobsson nämnde tidigare, som skolväsendet har åsikter om. Jag tror att utvecklingen så småningom kommer att gå mer åt det hållet. Men just nu tycker jag att det är viktigt att vi implementerar detta. Vi har lagar som ser till att barn som har funktionsvariationer får individuella prövningar. Det är det vi ska använda så länge. Därför yrkar jag fortfarande bifall till förslaget i betänkandet.

(Applåder)

Anf. 42 EMMA BERGINGER (MP):

Fru talman! Tillgänglighet är en viktig demokratifråga. Tillgänglighet handlar om att alla personer oavsett funktionsvariation ska ha tillgång till samhället, exempelvis till fysiska platser men även till information. Brist på tillgänglighet skapar hinder, det som vi kallar för funktionshinder.

Socialstyrelsen definierar funktionshinder som en begränsning som en funktionsnedsättning innebär för en person i relation till omgivningen. Funktionshinder orsakas alltså av det glapp som kan finnas mellan individens förmågor och omgivningens krav. Tillgänglighet är en viktig förutsättning för delaktighet, vilket ytterst är en demokratifråga.

Därför välkomnar vi från Miljöpartiet lagen om tillgänglighet till digital offentlig service som genomför EU:s så kallade webbtillgänglighetsdirektiv, som syftar till att göra offentliga aktörers webbplatser och mobila applikationer mer tillgängliga för användare, särskilt för personer med funktionsnedsättning.

Webbtillgänglighetsdirektivet är ett minimidirektiv, och regeringen har valt att i lagen gå utöver det minimikrav som webbtillgänglighetsdirektivet föreskriver. Utöver offentliga aktörer omfattas därför även privata aktörer som med offentlig finansiering bedriver verksamhet inom vissa områden och som därmed kan jämföras med en offentlig aktör i kontakten med medborgaren. Detta handlar främst om privata aktörer som bedriver yrkesmässig verksamhet inom hälso- och sjukvården samt utbildningsväsendet. Självklart behöver även dessa tillhandahålla tillgänglig digital service.

Det huvudsakliga kravet i den föreslagna lagen är att digital service som tillhandahålls av en offentlig aktör genom en teknisk lösning som står under den offentliga aktörens kontroll ska vara tillgänglig i enlighet med tillgänglighetskrav.

I enlighet med det bakomliggande direktivet föreslår regeringen i den nya lagen ett antal undantag från lagens tillämpningsområde, vilket har nämnts. Enligt webbtillgänglighetsdirektivet omfattas exempelvis inte webbplatser och mobila applikationer tillhörande radio- och televisionsföretag med uppdrag i allmänhetens tjänst, vilket innebär att Sveriges Television, Sveriges Radio och Utbildningsradion undantas från lagens bestämmelser. Regeringen pekar samtidigt på att kraven på tillgänglighet inom detta område bör regleras i sektorsspecifik lagstiftning. Likaså föreslås undantag från den nya lagens tillämpningsområde för vissa aktörer om lagens bestämmelser kan anses som oskäligt betungande för dem.

Prot. 2018/19:16
14 november

*Genomförande av
webbtillgänglighets-
direktivet*

I följdmotionerna framförs vissa betänkligheter om det undantag som föreslås i den nya lagen för sådan digital service inom skolområdet som inte hänför sig till en verksamhets väsentliga administrativa funktioner. Vad gäller detta undantag framhåller regeringen i propositionen både skolagens bestämmelser om att alla ska ha tillgång till utbildning och diskrimineringslagen, vars syfte är att motverka diskriminering och på andra sätt främja lika rättigheter och möjligheter inom utbildningsområdet oavsett exempelvis en funktionsnedsättning. Således finns det enligt regeringens mening befintliga bestämmelser som är väl lämpade att säkerställa att elever med någon form av funktionsnedsättning får det stöd de behöver.

Även jag är orolig för att ett bifall till dessa reservationer skulle medföra alltför mycket administration men också att man faktiskt skulle hämma användningen av de digitala hjälpmedel som används inom skolan. Här behöver vi titta på respektive barns, respektive individs, behov av en individanpassad undervisning för att kunna tillgodogöra sig information.

Trafikutskottet, där jag är ledamot, föreslår att riksdagen antar regeringens förslag till lag om tillgänglighet till digital offentlig service. Utskottet anser att den nya lagen är välavvägd och att den kommer att förbättra tillgången till digital service som tillhandahålls av offentliga aktörer. Vi i Miljöpartiet yrkar därför bifall till utskottets förslag att riksdagen antar regeringens förslag till lag om tillgänglighet till digital offentlig service och avslag på de båda reservationerna.

(Applåder)

Överläggningen var härmed avslutad.

(Beslut fattades under § 16.)

*En ny regional
planering*

§ 14 En ny regional planering

Civilutskottets betänkande 2018/19:CU2

En ny regional planering (prop. 2017/18:266)
föredrogs.

Anf. 43 MOMODOU MALCOLM JALLOW (V):

Fru talman! Det råder bostadsbrist i en majoritet av landets kommuner. Värst är bostadsbristen i storstadsregionerna. De som drabbas hårdast är låginkomsttagare, unga vuxna och nyanlända. Bostadsbristen begränsar människors möjligheter att ta ett jobb, studera och etableras i det svenska samhället. Därigenom påverkas individens frihet, ekonomins tillväxt och samhällets utveckling negativt. Det leder till ökade klyftor och segregation.

Mycket av det som byggs har varit alltför dyrt för stora grupper i samhället. Det är, kort sagt, brist på bostäder som folk har råd att efterfråga. Det är framför allt brist på hyresrätter med rimliga hyror. Enligt Boverket behövs det i snitt 67 000 nya bostäder varje år fram till 2025.

Under förra mandatperioden antog riksdagen, på Vänsterpartiets initiativ, en målsättning som innebär att minst hälften av de bostäder som byggs ska vara hyresrätter. För att uppnå riksdagens målsättning behöver kommunerna ta sitt bostadsförsörjningsansvar. Det gäller i synnerhet de

kommuner som ligger i landets tillväxtområden där behovet av nya bostäder är som störst.

Bostadsbristen är samtidigt en regional fråga. Exempelvis är arbetsmarknadsregionerna i dag större än de egna kommunerna, och det finns ofta fördelar med att diskutera markanvändning över kommungränserna. Kommunernas ansvar för bostadsförsörjningen behöver därför samordnas, så att alla kommuner i en region bidrar till att bygga de bostäder som behövs. Här kan en regional fysisk planering fylla en viktig funktion.

Fru talman! Vänsterpartiet delar regeringens uppfattning att bostadsförsörjningen bättre kan tillgodoses med regional fysisk planering. Vänsterpartiet hade dock hellre sett att regeringen gav den regionala planeringen större möjligheter att påverka kommunernas bostadsbyggande. Bostadsförsörjningen är en regional fråga, och alla kommuner i ett län måste bidra till att bygga bort bostadsbristen. För att få fler kommuner att ta sitt bostadsförsörjningsansvar krävs en tydligare statlig och regional styrning. Därför har Vänsterpartiet ytterligare ståndpunkter och förslag i frågan om regional planering i våra reservationer.

Fru talman! I dag bor 90 procent av befolkningen i en kommun med bostadsbrist. Det är inte rimligt att rika, välmående kommuner endast bygger dyra bostadsrätter och lämnar bekymret med hyresrätter till fattigare kommuner inom samma region. Många kommuner har inte lyckats anpassa bostadsbyggandet till befolkningsutvecklingen och har därmed inte tagit sitt bostadsförsörjningsansvar. Det finns en rad förklaringar. Det kan exempelvis bero på dåliga marknadsförutsättningar eller brist på kommunal mark. Malmö är ett exempel; jag kommer ihåg när jag satt i kommunfullmäktige där och man sålde mark varenda gång vi hade kommunfullmäktigemöte.

Det kan också bero på en politisk ovilja att bygga. I till exempel Vaxholm i Stockholm har man under 2000–2017 byggt 27 hyresrätter. I Danderyd har man byggt 95 stycken och i Vallentuna 112 stycken. Det kan jämföras med Upplands Väsby, som har byggt 1 178 hyresrätter. Det är samma sak i Skåneregionen: Lomma byggde under samma period, 2000–2017, totalt 122 hyresrätter och Vellinge 245 stycken, i jämförelse med till exempel Malmö som byggde 8 997 hyresrätter.

För kommunpolitiker kan bostadspolitikerna vara svår att manövrera då den blivit alltmer marknadsstyrd och helt och hållet marknadsfinansierad. Samtidigt har kommunerna planmonopolet, ofta ett visst markinnehav och de allmännyttiga bostadsbolagen att styra med – de som finns kvar. Vänsterpartiet vill skapa fastare strukturer för bostadsbyggande som möjliggör för alla kommuner att ta sitt ansvar för att bygga bort bostadsbristen. För detta krävs både statlig hjälp till de kommuner som behöver det och statliga sanktionsmöjligheter i de fall kommuner inte bidrar utan övervältrar ansvaret för bostadsbyggandet på andra.

Regeringen föreslår att regional fysisk planering ska ske i Stockholms län och i Skåne län. Enligt regeringens bedömning bör regional fysisk planering införas i fler län när behov av och förutsättningar för sådan planering finns. Bostadsplaneringskommittén har dock föreslagit att regional fysisk planering ska ske i alla län. Ett flertal remissinstanser var positiva till detta, däribland Hyresgästföreningen och Sabo. Vänsterpartiet anser i likhet med kommittén, Hyresgästföreningen och Sabo att regional fysisk planering ska ske i alla län.

Det finns ett behov av mellankommunal och regional samverkan i större eller mindre omfattning över hela landet. I tillväxtområden kan det handla om att samordna sig för ett ökat bostadsbyggande där alla kommuner tar ansvar. I kommuner med minskande befolkning kan det i stället handla om att anpassa befintlig bebyggelse och andra anläggningar till nya behov. En del kommuner saknar dessutom kompetens och resurser för vissa uppgifter och funktioner. För dessa kommuner kan en regional samordning vara ett bra stöd.

Fru talman! Det finns ett uppenbart behov av mellankommunal och regional samverkan som inte tycks komma till stånd på frivillig väg. Behovet av samordning mellan olika planeringsslag gäller oavsett var i landet planeringen sker. Det finns därmed ingen anledning att begränsa uppdraget till att endast omfatta vissa delar av landet, vilket regeringen föreslår. Vänsterpartiet tycker att regional fysisk planering ska vara obligatorisk i alla län.

Enligt regeringens förslag ska regionplanen endast vara vägledande och inte bindande. Vänsterpartiet anser att man inom ramen för den regionala fysiska planeringen ska kunna ställa skarpare krav på att samtliga kommuner inom en region bidrar till att tillgodose hela regionens bostadsförsörjningsbehov. Utan sådana krav riskerar regeringens förslag om en regional fysisk planering att bli verkningslöst.

Ett tydligt exempel är den nuvarande regionala utvecklingsplanen för Stockholmsregionen, RUF5. Trots ett gediget arbete med RUF5 kvarstår det grundläggande problemet att vissa kommuner i länet inte bygger nya bostäder i tillräcklig omfattning, eftersom det inte finns ett bindande bostadsmål. Detta bekräftas även av Stockholms kommun, som i sitt remissvar på regeringens proposition framhåller behovet av att få kommuner som inte i tillräcklig utsträckning bidrar till den regionala utvecklingen att ta ett större ansvar.

Om regionplanen endast är vägledande kommer vissa kommuner att kunna fortsätta som tidigare och bygga få bostäder, framför allt hyresrätter. Därmed förvärras bostadsbristen i hela regionen, vilket påverkar individens frihet, ekonomins tillväxt och samhällets utveckling negativt. För att få alla kommuner i en region att ta sitt bostadsförsörjningsansvar på en regional bostadsmarknad bör det införas ett bindande bostadsmål i den regionala bostadsplaneringen som anger hur många bostäder som behöver byggas i en region. Byggandet bör därefter fördelas på kommunerna i regionen. Därmed ges alla kommuner i en region möjlighet att ta ansvar för bostadsbristen och bygga de bostäder som krävs. Hälften av nyproduktionen ska nationellt, i enlighet med riksdagens målsättning, vara hyresrätter.

Fru talman! I regeringens lagförslag saknas helt möjligheten för staten att ställa krav på kommunerna i en region att bygga bostäder. Propositionen innehåller inte heller några förslag om sanktioner gentemot de kommuner som inte bygger bostäder. Vänsterpartiet anser att staten bör ges möjlighet att förelägga kommuner att bygga bostäder enligt den bindande regionala bostadsplaneringen, med särskild hänsyn till det nationella målet om att minst hälften av de bostäder som byggs ska vara hyresrätter. Det kan samtidigt införas sanktioner mot de kommuner som trots detta inte bygger i enlighet med den regionala bostadsplaneringen. I likhet med Delegation Bostad 2030 anser vi att det ska vara kostsamt för kommuner som inte fullgör sitt bostadsförsörjningsansvar.

Fru talman! För att ge kommunerna möjlighet att uppnå bostadsmålen i den regionala bostadsplaneringen och bygga de bostäder som de tilldelats via länsstyrelsen och landstinget bör staten bistå med finansiellt stöd. Under förra mandatperioden införde regeringen och Vänsterpartiet omfattande investeringsstöd för byggande av hyresrätter samt ett riktat statsbidrag för ökat bostadsbyggande, den så kallade kommunbonusen. Dessa stöd bör höjas och förbättras. Dessutom bör statliga topplån för nyproduktion av hyresrätter införas. Staten ska vara kommunerna behjälplig i att uppnå målen, och särskilt bör finansieringsstöd för nyproduktion av hyresrätter prioriteras. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

Fru talman! För att avsluta: Det är dags för en ny bostadspolitik där staten, kommunen och regionen ska ta sitt ansvar och genomföra vad som är en lagstadgad rättighet för varenda människa som bor i det här landet. Regeringen bör således återkomma med förslag som innebär att staten ges rätt att förelägga kommuner att bygga de bostäder som de har tilldelats enligt den regionala bostadsplaneringen, med särskild hänsyn till det nationella målet om att minst hälften av de bostäder som byggs ska vara hyresrätter, och att de kommuner som inte följer ett sådant föreläggande kan åläggas en sanktion.

Fru talman! Jag ställer mig bakom samtliga reservationer från Vänsterpartiet, men för tids vinnande yrkar jag bifall enbart till Vänsterpartiets reservation 2.

Anf. 44 EMMA HULT (MP):

Fru talman! I dag är det civilutskottets första debatt för den här mandatperioden och även min första debatt i rollen som utskottets ordförande.

Vi är här i dag för att debattera regeringens proposition *En ny regional planering*. Regeringen grundar sitt förslag på den parlamentariska Bostadsplaneringskommitténs utredning, och det är ett led i det arbete den rödgröna regeringen under den gångna mandatperioden har gjort för att stärka den verktygslåda som kommuner och andra behöver för att få igång och hålla uppe det bostadsbyggande vi behöver.

En del i detta arbete har varit att ge länsstyrelserna i uppdrag att prioritera bostadsbyggande. Bostadsbristen är ett faktum, även om det just nu byggs och färdigställs fler bostäder än på väldigt länge i Sverige. Det är nu vi har i uppgift att se till att vi håller uppe den byggtakt vi faktiskt har kommit upp i, så att ännu fler bostäder byggs och ännu fler får ett hem.

Jag tycker att regeringens proposition *En ny regional planering* är bra, och den är också oerhört viktig. Den är ett viktigt verktyg för att kommunerna ur ett övergripande perspektiv ska kunna ta ansvar för den planering vi behöver för att bygga våra framtida samhällen. Det är samhällen som ska vara bra, inkluderande och hållbara ur såväl ett ekonomiskt som ett socialt och ett ekologiskt perspektiv. Det är samhällen där vi vågar se vad som händer på andra sidan kommungränsen och gemensamt i en region planera för de bostäder som behövs och för att regionen ska kunna växa.

I propositionen föreslås att nya bestämmelser om regional fysisk planering införs i plan- och bygglagen. Sådan planering föreslås införas i Stockholms län och Skåne län. Regeringen öppnar också för att ytterligare län ska göra denna typ av planering.

Landstinget blir regionplaneorgan med ansvar för den regionala fysiska planeringen inom sitt län. Regionplaneorganets uppgifter innefattar bland annat att man ska anta regionplanen. Planen ska vara vägledande för beslut om översiktsplaner, detaljplaner och områdesbestämmelser.

Av regionplanen ska det bland annat framgå hur hänsyn har tagits till och hur planen har samordnats med andra nationella, regionala och kommunala planer och program.

Landstinget i de berörda länen får med förslaget ett antal nya uppgifter. Två av dessa är att verka för insatser som kan bidra till att det långsiktiga behovet av bostäder kan tillgodoses samt att verka för insatser som kan bidra till att minska länets klimatpåverkan och dess effekter.

Regeringen föreslår också att landstinget får i uppgift att verka för insatser som kan bidra till att länets långsiktiga behov av bostäder för alla delar av befolkningen tillgodoses.

Regeringens förslag om att landstinget ska verka för insatser som bidrar till att minska länets klimatpåverkan ersätter inte länsstyrelsens ansvar för samordningen av det regionala arbetet för minskad klimatpåverkan. Avsikten med den uppgift som regeringen nu föreslår ska gälla för landstinget är i stället att detta ska bli ytterligare en arena där den regionala fysiska planeringen kan bidra till en minskning av länets klimatpåverkan.

Exempelvis kan landstinget genom sin kunskap och med dialog skapa förutsättningar för ökad användning av kollektivtrafik och ökad samordning av godstransporter. Det kan också avse strukturella förutsättningar för infrastruktur, markanvändning och bebyggelse och hur dessa kan utnyttjas för att skapa transporteffektivitet.

En annan åtgärd kan vara att lyfta upp frågan om regionala cykelstråk. Detta är något som kräver koordinerade insatser på kommunal nivå.

Andra åtgärder som står den regionala och lokala nivån till buds är att skapa regionala plattformar för att diskutera hur naturliga resurser som vind, sol och vatten kan tas till vara.

I går publicerade SKL, Sveriges Kommuner och Landsting, på sin hemsida ett debattinlägg där såväl ordföranden Lena Micko som vice ordföranden Anders Knape uttrycker oro över att lagstiftningen om ny regional planering ska försvaga den lokala demokratin.

Fru talman! Jag vill vara tydlig med att den lagstiftning som vi debatterar här i dag inte ska ses som ett hot mot den lokala demokratin. Den ska snarare ses som en hjälp till alla de kommuner runt om i vårt land som tillsammans behöver jobba med långsiktig, övergripande och hållbar planering av våra samhällen.

Jag håller med SKL:s presidium i deras argumentation om att viljan är stor bland landets kommuner att se till att vi bygger fler bostäder. Däremot håller jag inte med om slutsatsen att kommunerna redan i dag planerar tillräckligt med bostäder.

Det finns kommuner som gör en alldeles strålande insats, men det finns också kommuner som behöver göra mer. Jag tror att detta blir ett viktigt verktyg för att alla kommuner ska dra sitt strå till stacken.

I utskottet har en bred majoritet enats om ett tillkännagivande till regeringen. Vi vill att regeringen tar nödvändiga initiativ för att regional fysisk planering ska omfatta fler län än Skåne och Stockholm. Det känns bra, för jag tror att det är en viktig väg framåt för att se till att vi bygger bostäder i hela Sverige och att vi i regionerna gemensamt jobbar för detta.

Härmed yrkar jag bifall till förslaget i betänkandet och avslag på samtliga reservationer.
(Applåder)

Anf. 45 LEIF NYSMED (S):

Fru talman! Detta kommer nog delvis att låta som en upprepning av det Emma sa. Vi tillhör dock samma regering, och det kan såklart komma att märkas i anförandet.

Jag vill börja med att yrka bifall till förslaget i civilutskottets betänkande CU2.

Förslaget innebär bland annat nya bestämmelser om regional fysisk planering i plan- och bygglagen. Den lagändring samt det förslag till tillkännagivande som utskottet ställt sig bakom om regional fysisk planering i plan- och bygglagen är ett viktigt steg i att åstadkomma mer enhetlighet i landet för en sådan behövlig prövning.

Den regionala fysiska planeringen ska omfatta frågor av betydelse för den fysiska miljön som angår två eller flera kommuner i ett län. Sådan planering ska enligt förslaget ske i Stockholms län och Skåne län. Ett enigt utskott anser dock också att regeringen bör ta nödvändiga initiativ för att fler län ska omfattas av regional fysisk planering. Där råder det egentligen ingen skillnad, men det måste byggas på att det också finns förutsättningar för det.

Landstinget kommer att ansvara för den regionala fysiska planeringen inom sitt län. Uppgiften att bland annat anta en regionplan ska innefatta att ange grunddrag för användningen av mark- och vattenområden och riktlinjer för lokaliseringen av bebyggelse och byggnadsverk som har betydelse för länet.

Regionplanen ska även ge vägledning för beslut om översiktsplaner, detaljplaner och områdesbestämmelser. Detta är en viktig del för samordningen och för att man ska få en överblick.

Vidare ska det av en regionplan framgå bland annat hur hänsyn har tagits till och hur planen har samordnats med den regionala utvecklingsstrategin, länsplanen för regional transportinfrastruktur, trafikförsörjningsprogram, kommunala riktlinjer för bostadsförsörjning samt nationella och andra regionala och kommunala mål, planer och program av betydelse för en hållbar utveckling i länet. Det ska också framgå hur planen är avsedd att genomföras.

Vi instämmer i regeringens bedömning att regional fysisk planering bör kunna bidra till att tillgodose en förbättrad bostadsförsörjning och en hållbar utveckling.

Vi ser att behovet av bostäder fortfarande är väldigt stort och att det krävs samverkan mellan kommuner för att det ska bli en bra bostadsförsörjning. En enda kommun kan inte lösa detta problem, utan vi måste samverka.

Att reglerna om regional fysisk planering samlas i PBL bedömer vi underlättar samordningen mellan å ena sidan det kommunala ansvaret för planering av mark- och vattenområden enligt PBL och å andra sidan de regionala aktörernas uppdrag att utreda och planera frågor av betydelse för länets fysiska miljö.

Prot. 2018/19:16
14 november

*En ny regional
planering*

I förlängningen bör den ökade samordningen kunna medverka till en förbättrad effektivitet i planeringsprocesserna samt förbättra utväxlingen av både offentliga och privata investeringar. Detta bör leda till en förbättrad fysisk planering sett ur både ett hållbarhetsperspektiv och ett samhälls-ekonomiskt perspektiv.

I lagstiftningsärendet har det även gjorts bedömningen att tidigare anförda skäl för att regionplaner inte ska vara bindande fortfarande är giltiga. I huvudsak anføres följande: En bindande regionplan minskar genomförbarheten genom att den inte lämnar utrymme för skiftande prioriteringar och nytillkommande frågor i efterföljande planeringar. Det riskerar att bli stelbent, och regionplanen kan bli ett svårforcerat hinder i stället för det hjälpmedel som den är avsedd att vara.

Bostadsplaneringskommittén och flera remissinstanser har också framfört att regionplanerna även fortsättningsvis bör vara vägledande.

Sammanfattningsvis, fru talman, ser vi socialdemokrater positivt på den nya lagstiftningen. Vi anser att den kommer att underlätta för framtida planering av bostäder och infrastruktur, vilket är väldigt behövligt för att vi ska lyckas uppnå de mål som jag tror att vi har gemensamt över blockgränserna. Det behövs fler bostäder och en fungerande infrastruktur.

Regionplaner kommer också att stärka olika regioners framtida utvecklingspotential på ett bättre och tydligare sätt.

Avslutningsvis, fru talman, yrkar jag återigen bifall till förslaget i utskottets betänkande.

(Applåder)

Anf. 46 MATS GREEN (M):

Fru talman! Vi välkomnar i det stora hela regeringens proposition om en ny regional planering för ökad samordning och framför allt bättre bostadsförsörjning.

Med växande regioner, satsningar de kommande åren på utbyggd infrastruktur, en kraftigt växande befolkning till följd av migration och krav på en hållbar utveckling krävs en ökad helhetssyn med samordnade insatser i samhällsplaneringen. Att bekämpa bostadsbristen, att efter de fyra gångna åren få en bostadspolitik värd namnet och underlätta för städer och samhällen över hela vårt land att utvecklas och expandera är i dag en av våra absolut största samhällsutmaningar.

Uppbromsningen som skett av bostadsbyggandet är alarmerande. Vi ser i dag en bostadsbrist som främst drabbar just dem som har svårast att ta sig in på bostadsmarknaden, en bostadsbrist som hämmar tillväxt, företagande och integration och som gör det svårare att hantera migrationsutmaningarna.

Varje reform som påtagligt förenklar och förkortar kommunernas arbete med detaljplaner är välkommen. Här har tyvärr inte mycket skett under de senaste åren. Regeringen Löfven har varit anmärkningsvärt passiv i arbetet med att ta fram förslag för att underlätta bostadsbyggandet. Dock har vi från Moderaterna och Alliansen alltid varit tydliga med att vi välkomnar alla initiativ, stora som små, som bidrar till att underlätta bostadsbyggandet och till att städer och samhällen kan växa.

Fru talman! Jag vill avsluta med att även beröra det som Emma Hult tog upp. Det är naturligtvis av vikt att regionplaneringen inte får fördröja eller försvåra kommunernas planering och genomförande på något sätt. Framför allt får den inte preja eller på något sätt inskränka det kommunala självstyret. Jag har, precis som Emma Hult, tagit del av de kommentarer och synpunkter som Sveriges Kommuner och Landsting har framfört.

Jag vill vara tydlig med, fru talman, att en förutsättning för oss är att regionplaneringen inte prejar det kommunala självstyret på något sätt. Om det nu skulle bli en rättstillämpning som på något sätt går i den riktningen, vilket jag inte tror, kommer vi inte bara att vara öppna för utan vilja att man ser över lagstiftningen omedelbart. Men som sagt var tror vi inte det, utan förhoppningen är att den ska underlätta regional planering och bli ett verktyg för kommuner, landsting och regioner att öka bostadsbyggandet över hela linjen. Om någon annan tillämpning och tolkning skulle uppkomma kommer vi på lämpligt sätt att initiera en översyn av lagstiftningen. (Applåder)

Anf. 47 ROGER HEDLUND (SD):

Fru talman! *En ny regional planering* är en proposition från regeringen som vi sverigedemokrater ställer oss bakom. Vi ställer oss också bakom och har motionerat om att förslaget om regional planering ska sträcka sig utanför Skåne och Stockholms län och gälla hela Sverige. Vi har fått ett enigt utskott bakom detta arbete, och det är vi såklart glada för.

Jag själv satt i den bostadsplaneringskommitté som lade grunden till propositionen och som levererade sitt resultat 2015, så jag är väl insatt i det arbete som ligger bakom förslaget.

Från Sverigedemokraternas sida är vi glada över att propositionen nu har kommit till riksdagen. Vi hade såklart önskat att det hade gått fortare, för vi tycker att det här är en stor och viktig pusselbit för att kunna få igång ett utökat bostadsbyggande och underlätta möjligheten att bygga bostäder i Sverige.

Vi tycker också att detta borde ha varit ett mer prioriterat förslag än många av de andra propositioner och förslag som har kommit från regeringen. Dock får vi ändå vara nöjda med att vi står här i dag.

Det behövs en synkronisering av flera politiska områden i Sverige i dag, som trafik, näringsliv, tillväxt, finansiering och samsyn gällande bostadsbyggande, infrastruktur och mycket mer. Här är vi glada över att regionorganen, landstingen, får i uppdrag att lägga fram en regional planering för alla kommuner gemensamt och att alla kommuner gemensamt också blir en del av planeringen, så att vi kan komma fram till det så viktiga arbetet med att planera för infrastruktur, näringsliv, tillväxt, finansiering och samsyn, som jag nämnde. Det har varit alldeles för mycket stuprörspolitik; man har sett på detta utifrån sitt eget område. Förslaget från regeringen innebär att man nu får en större samordning i arbetet med detta.

Det ger också ett bättre helhetsperspektiv och möjligheter för kommunerna och regionerna att samplanera var man behöver dra infrastruktur och hur man ska lägga kollektivtrafiken för att skapa en bättre tillväxt. Vi vet till exempel att väldigt många kommuner jobbar med att vara pendlingskommuner in till storstadsregioner, och där är den regionala planeringen oerhört viktig.

Det här innebär att vi kan skapa bättre förutsättningar för kommunerna, små som stora, där alla får vinning av att planera tillsammans. Det stärker också kommunerna. Om inte annat stärker det kommunerna i det som mycket i dag är en brist på kommunalt håll, nämligen möjligheten att ha kvalificerade fysiska och strategiska planerare. Här kan regionen stärka kommunerna i deras arbete och skapa bättre förutsättningar.

Vi tror också att det kan gynna kommunerna mycket ekonomiskt att de kan använda de underlag som man tar fram i den regionala planeringen när de ska planera lokalt för kollektivtrafik, infrastruktur, bostadsbyggande och mycket mer. Det blir alltså en positiv ekonomisk effekt i många avseenden.

Det kan också innebära stora kostnadsbesparingar när man kan använda en form av saminvestering när det gäller vatten, avlopp, energi och många andra områden som berör kommuner och regioner.

Jag instämmer med många talare här i dag. Och jag är glad att många talare här i dag varit så tydliga med att om det skulle bli ett problem, som Sveriges Kommuner och Landsting hävdar, att det här skulle påverka det kommunala självbestämmandet vad gäller byggande av bostäder och planering är man beredd att lägga fram förslag för att justera det så att vi inte hamnar i en sådan situation, för det är ingenting som Sverigedemokraterna vill se. Vi vill inte att man på regionalt plan ska planera var kommunerna ska bygga bostäder. Det måste vara kommunernas eget ansvar långsiktigt att själva veta var det behöver byggas bostäder och annat. Här är vi sverigedemokrater väldigt tydliga i vår inställning. Farhågorna från SKL tror jag inte kommer att besannas, men om de skulle besannas är vi beredda att ställa upp tillsammans med övriga partier och justera förslaget.

Med dessa ord, fru talman, ställer sig Sverigedemokraterna bakom propositionen. Jag yrkar därmed bifall till den.
(Applåder)

I detta anförande instämde Mikael Eskilandersson och Angelica Lundberg (båda SD).

Anf. 48 OLA JOHANSSON (C):

Fru talman, och åhörare som just lämnade läktaren!

Var vi bor, var vi arbetar och hur vi reser är faktorer som påverkar samhällsbygget. När vi nu diskuterar hur, var och hur snabbt höghastighetsjärnvägar ska transportera människor är det ett tecken på vad vi brukar kalla för regionförstoring. Att man är emot bildandet av större regioner behöver inte innebära att man förnekar existensen av funktionella regioner och deras framväxt. Växande arbetsmarknadsregioner ska inte hindras av redan existerande länsgränser. På gott och på ont får våra storstadsregioner en allt större och vidare påverkan på sitt omland.

När OECD, Organisationen för samarbete och utveckling, definierar en "Megaregion of Western Scandinavia" sträcker den sig från Oslo i norr till Hamburg i söder. En infrastruktursatsning som knyter denna samman skulle i så fall innebära satsningar på järnvägen från Oslo ända ned till Malmö–Köpenhamn-området, undanröjande av flaskhalsar av olika slag genom Danmark och Tyskland och en eventuell tunnel under Fehmarn Bält mellan Danmark och Tyskland.

Mitt i denna jättelika ”banan” ligger mitt hemlän Halland, som växer snabbt och som inom kort måste planera för en befolkning på en halv miljon invånare. Vi har dessutom nyligen anslutit oss till en samarbetsorganisation som heter Greater Copenhagen.

Satsningar som dessa må vara visionära och abstrakta, men samtidigt är det en utveckling som sker, vare sig vi vill det eller inte. I stället för att bromsa detta måste vi alltså skapa verktygen som behövs för att styra utvecklingen gemensamt. Regionerna är när de är överens en starkare röst mot staten.

Tiden det tar för oss hallänningar att arbetspendla till Göteborg styr hur vi trafikerar den järnväg vi har med många återstående flaskhalsar. Regionernas inflytande över hur staten prioriterar investeringar är svagt, och oförutsägbarheten gör att redan beslutade stora satsningar, i exempelvis Västsvenska paketet, inte har förankrats med medborgarna i den kommun som kommer att beröras av dessa arbeten.

Fru talman! Mot denna bakgrund är det särskilt viktigt att vi talar om behovet av en starkare regional planering. Det är enda sättet att politiskt ta kontroll över utvecklingen och se till att den lokala infrastrukturen hänger med, att alla kommuner inom en region kan ta del av utvecklingen, att vi får en minskad miljöpåverkan med effektiva transporter och att vi kan planera för en demografisk utveckling med behov av nya skolor, vård, äldreomsorg, bostäder och dricksvattenförsörjning.

Stora företagsetableringar ska inte hindras för att det saknas infrastruktur och ett utbildningsväsen som tillgodoser kompetensbehovet.

Alltsammans är starka skäl för att vi behöver utveckla regionplaneringsverktyget.

Fru talman! Det är bra att de två funktionella arbetsmarknadsregionerna Skåne och Stockholm tillåts gå före så att andra län kan följa efter. Med det beslut som riksdagen kommer att fatta i dag om vägen framåt för fler län är jag som representant för Västsverige glad över att den tredje arbetsmarknadsregionen i Sverige, Göteborg, inte hindras att fortsätta i det redan existerande samordningsförbundet GR.

Jag yrkar såklart bifall till utskottets förslag eftersom det innehåller ett tillkännagivande där ett i stort sett enigt utskott vill att regional planering införs i fler län när det finns behov och förutsättningar och att den regering som endera dagen tillträder tar initiativ till att utveckla reformen i den riktningen.

För Centerpartiet är det en viktig markering att detta inte på något sätt påverkar eller inskränker det kommunala planmonopolet på det sätt som Vänsterpartiet vill med sin andra reservation, där enligt planekonomiska principer staten ska tvinga samtliga landets 290 kommuner att under hot om sanktioner leva upp till bindande bostadsmål – dessutom med kravet att det i alla dessa ska byggas 50 procent hyresrätter. Det, fru talman, vill jag med kraft yrka avslag på.

En av regeringens tillsatta utredare, Vänsterpartiets Nooshi Dadgostar, föreslår expropriering av privat mark för att sådana mål ska kunna uppfyllas. Den rödgröna regeringen lät detta förslag gå ut på remiss, och det får nu välförtjänt kritik.

Fru talman! Vänsterpartiet hör inte hemma i den breda bostadspolitiska överenskommelse som behövs. Det kan vi konstatera i dag när vi hör Momodou Malcolm Jallow säga att det är dags för en ny bostadspolitik. Låt oss hoppas att det inte är Vänsterpartiets.

Avslutningsvis: Detta är ett område inom bostadspolitiken där det i övrigt råder konsensus. Att det behövs reformer för en bättre fungerande bostadsmarknad och ett ökat byggande måste vi komma tillbaka till så snart det bara är möjligt.

(Applåder)

Anf. 49 LARRY SÖDER (KD):

Fru talman! Vi är alla smärtsamt medvetna om att antalet bostäder som byggs i Sverige är för litet. Att byggtakten behöver öka för att kunna garantera alla en bostad tror jag att vi är överens om. Jag tror också att vi är överens om att vi gjorde för lite under förra mandatperioden och att vi under denna mandatperiod har ett gemensamt ansvar att öka takten.

En mer samlad planering över landet skulle gynna situationen, och en bra början är det arbete och den planering som redan görs regionalt på olika ställen runt om i landet. Detta görs frivilligt och på olika sätt, vilket bör lyftas upp som goda exempel. Jag känner mest till Göteborgsregionens arbete och är väldigt glad över det gemensamma arbete man gör för att samordna planeringen i regionen.

Jag är en varm anhängare av att beslut ska tas på den nivå som är lägsta effektiva nivå. Därför är det naturligt att till exempel fördelningen av föräldradagar ska avgöras i varje familj och inte på statlig nivå, att kostnaden för va både kan beslutas och bekostas på kommunal nivå och att miljömål ska tas på statlig nivå eller till och med EU-nivå och inte vara upp till varje person.

När det gäller fysisk planering har behovet av en större samordning mellan kommunerna ökat. Alternativet att inte samordna den fysiska planeringen kan få ganska stora konsekvenser för Sverige.

Den ökade komplexiteten i samhället har inneburit att hänsyn behöver tas till allt större geografiska områden och att samverkan över administrativa gränser och planeringsområden blivit allt viktigare. Till exempel har trender som urbanisering och globalisering men också snabbare transporter, som en del talare varit inne på, inneburit att människor och gods rör sig över större geografiska områden. Med regional fysisk planering kan lokala planeringsfrågor behandlas i ett större sammanhang.

Den regionala fysiska planeringen stärker förutsättningarna att samordna olika beslutsnivåer och politikområden genom att synliggöra viktiga strukturer och samband mellan dessa beslut.

Jag tror också att öppna kommunala och statliga geodata, alla planeringsunderlag som öppna data och en helt digital regional planeringsprocess är helt nödvändiga i framtiden för att kunna få en effektiv regional fysisk planering. Dagens beslut gör att vi kommer en bit på väg men inte hela vägen.

Jag tror även att detta skulle stärka den enskildes möjligheter till inflytande, insyn och planeringsmöjlighet.

Utskottet har tidigare i betänkandet ställt sig bakom regeringens lagförslag om regional fysisk planering. Kristdemokraterna instämmer i regeringens bedömning av vikten av att underlätta en samordning mellan det kommunala ansvaret enligt plan- och bygglagen för planering av mark- och vattenområden och de regionala aktörernas uppdrag att utreda och planera frågor av betydelse för länets fysiska miljö. Som regeringen har påpekat bidrar en sådan samordning till förbättrad fysisk planering.

Vi delar också regeringens bedömning att regional fysisk planering bör införas i fler län när det finns behov av och förutsättningar för sådan planering och att det är viktigt att eftersträva en enhetlig reglering av regional fysisk planering i hela landet.

För mig innebär detta att man även ska studera den samordning som fungerar redan i dag i regioner som Göteborg, Västra Götaland, Örebro län och Blekinge län. Samordningen behöver inte göras likadant överallt i landet, men resultatet måste vara i fokus.

Regeringen bör inom ramen för detta arbete ha en direkt och kontinuerlig dialog med berörda parter ute i landet. Det bör i arbetet beaktas att det på vissa platser finns samordningsförbund med ett ansvar för inomregional planering samt miljö- och samhällsbyggnad. Regeringen bör på ett tydligare sätt belysa hur dessa befintliga samordningsförbund kan fortsätta att verka till fördel för den fysiska planeringen i regionen.

Vi kristdemokrater ställer oss bakom utskottets förslag.
(Applåder)

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut fattades under § 16.)

§ 15 Skadeståndsansvar vid sjötransport av farliga och skadliga ämnen

Civilutskottets betänkande 2018/19:CU3
Skadeståndsansvar vid sjötransport av farliga och skadliga ämnen (prop. 2017/18:268)
föredrogs.

Andre vice talmannen konstaterade att ingen talare var anmäld.
(Beslut fattades under § 16.)

Ajournering

Kammaren beslutade kl. 12.49 på förslag av andre vice talmannen att ajournera sammanträdet till kl. 16.00, då votering skulle äga rum.

Återupptaget sammanträde

Sammanträdet återupptogs kl. 16.00.

§ 16 Beslut om ärenden som slutdebatterats vid dagens sammanträde

KU2 Ändrade mediegrundlagar (vilande grundlagsbeslut, m.m.)

Kammaren biföll utskottets förslag.

KU3 Följdändringar till ändrade mediegrundlagar

Kammaren biföll utskottets förslag.

KU4 Översyn av Riksrevisionen – grundlagsfrågor (vilande grundlagsbeslut, m.m.)

Kammaren biföll utskottets förslag.

KU7 EU-arbetet i riksdagen

Punkt 1 (Riksdagens behandling av grön- och vitböcker)

Här föreslogs ändringar i huvudbestämmelser i riksdagsordningen. Utskottet hade föreslagit att ändringarna skulle beslutas enligt 8 kap. 17 § första stycket andra meningen regeringsformen.

Enligt denna bestämmelse kunde riksdagen anta bestämmelser i riksdagsordningen genom endast ett beslut, om *minst tre fjärdedelar av de röstande och mer än hälften av riksdagens ledamöter* röstade för beslutet.

Enligt riksdagsordningen skulle beslutet fattas genom omröstning.

Votering:

276 för bifall

61 för avslag

12 frånvarande

Förste vice talmannen konstaterade att minst tre fjärdedelar av de röstande och mer än hälften av riksdagens ledamöter röstat ja. Kammaren hade således bifallit utskottets förslag till beslut.

Partivis fördelning av rösterna:

För bifall: 97 S, 66 M, 31 C, 26 V, 21 KD, 20 L, 15 MP

För avslag: 60 SD, 1 MP

Frånvarande: 3 S, 4 M, 2 SD, 2 V, 1 KD

Åsa Lindhagen (MP) anmälde att hon avsett att rösta ja men markerats ha röstat nej.

Punkt 2 (Övriga ändringar i riksdagsordningens huvudbestämmelser)

Även här föreslogs ändringar i huvudbestämmelser i riksdagsordningen. Utskottet hade föreslagit att ändringarna skulle beslutas enligt 8 kap. 17 § första stycket andra meningen regeringsformen.

Enligt denna bestämmelse kunde riksdagen anta bestämmelser i riksdagsordningen genom endast ett beslut, om *minst tre fjärdedelar av de röstande och mer än hälften av riksdagens ledamöter* röstade för beslutet.

Enligt riksdagsordningen skulle beslutet fattas genom omröstning.

Votering:

336 för bifall

13 frånvarande

Förste vice talmannen konstaterade att minst tre fjärdedelar av de röstande och mer än hälften av riksdagens ledamöter röstat ja. Kammaren hade således bifallit utskottets förslag till beslut.

Partvis fördelning av rösterna:

För bifall: 96 S, 66 M, 60 SD, 31 C, 26 V, 21 KD, 20 L, 16 MP

Frånvarande: 4 S, 4 M, 2 SD, 2 V, 1 KD

Prot. 2018/19:16

14 november

Punkt 5 (Proportionalitetstest i subsidiaritetsprövningen)

1. utskottet

2. res. 2 (SD)

Votering:

277 för utskottet

60 för res. 2

12 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partvis fördelning av rösterna:

För utskottet: 97 S, 66 M, 31 C, 26 V, 21 KD, 20 L, 16 MP

För res. 2: 60 SD

Frånvarande: 3 S, 4 M, 2 SD, 2 V, 1 KD

Punkt 6 (Stärkt skyldighet för regeringen att samråda med EU-nämnden)

1. utskottet

2. res. 3 (SD)

Votering:

277 för utskottet

60 för res. 3

12 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partvis fördelning av rösterna:

För utskottet: 97 S, 66 M, 31 C, 26 V, 21 KD, 20 L, 16 MP

För res. 3: 60 SD

Frånvarande: 3 S, 4 M, 2 SD, 2 V, 1 KD

Övriga punkter

Kammaren biföll utskottets förslag.

KrU2 Långsiktig finansiering och stärkt oberoende för public service

Punkt 1 (Avslag på propositionen)

1. utskottet

2. res. 1 (SD)

Votering:

276 för utskottet

60 för res. 1

1 avstod

12 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partvis fördelning av rösterna:

För utskottet: 97 S, 65 M, 31 C, 26 V, 21 KD, 20 L, 16 MP

För res. 1: 60 SD

Avstod: 1 M

Frånvarande: 3 S, 4 M, 2 SD, 2 V, 1 KD

Punkt 2 (Ändringar i radio- och tv-lagen)

1. utskottet
2. res. 2 (S, V, MP)

Votering:

201 för utskottet

136 för res. 2

12 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 3 S, 66 M, 60 SD, 31 C, 21 KD, 20 L

För res. 2: 94 S, 26 V, 16 MP

Frånvarande: 3 S, 4 M, 2 SD, 2 V, 1 KD

Thomas Hammarberg och Mats Wiking (båda S) anmälde att de avsett att rösta nej men markerats ha röstat ja.

Punkt 4 (Överföring och förvaltning av avgiftsmedel)

1. utskottet

2. res. 3 (L)

Votering:

317 för utskottet

20 för res. 3

12 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 97 S, 66 M, 60 SD, 31 C, 26 V, 21 KD, 6 MP

För res. 3: 20 L

Frånvarande: 3 S, 4 M, 2 SD, 2 V, 1 KD

Punkt 5 (Årlig balansering och automatisk justering av tillgångarna på public service-kontot)

1. utskottet

2. res. 4 (M)

Votering:

271 för utskottet

66 för res. 4

12 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 97 S, 60 SD, 31 C, 26 V, 21 KD, 20 L, 16 MP

För res. 4: 66 M

Frånvarande: 3 S, 4 M, 2 SD, 2 V, 1 KD

Punkt 6 (Sänkt avgift när Radiotjänst i Kiruna Aktiebolag har avvecklats)

1. utskottet

2. res. 5 (M, KD)

Votering:

249 för utskottet

87 för res. 5

13 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 96 S, 60 SD, 31 C, 26 V, 20 L, 16 MP

För res. 5: 66 M, 21 KD

Frånvarande: 4 S, 4 M, 2 SD, 2 V, 1 KD

Prot. 2018/19:16

14 november

Punkt 7 (Utredning av public service i sin helhet)

1. utskottet

2. res. 6 (SD)

Votering:

276 för utskottet

60 för res. 6

13 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 97 S, 66 M, 30 C, 26 V, 21 KD, 20 L, 16 MP

För res. 6: 60 SD

Frånvarande: 3 S, 4 M, 2 SD, 1 C, 2 V, 1 KD

Punkt 10 (Sponsring av Sveriges Television AB)

1. utskottet

2. res. 9 (M, KD)

Votering:

250 för utskottet

87 för res. 9

12 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 97 S, 60 SD, 31 C, 26 V, 20 L, 16 MP

För res. 9: 66 M, 21 KD

Frånvarande: 3 S, 4 M, 2 SD, 2 V, 1 KD

Punkt 11 (Medieetisk granskning)

1. utskottet

2. res. 10 (M)

Votering:

270 för utskottet

67 för res. 10

12 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 97 S, 60 SD, 31 C, 26 V, 20 KD, 20 L, 16 MP

För res. 10: 66 M, 1 KD

Frånvarande: 3 S, 4 M, 2 SD, 2 V, 1 KD

Pia Steensland (KD) anmälde att hon avsett att rösta ja men markerats ha röstat nej.

Punkt 12 (Utveckla uppdraget till granskningsnämnden för radio och tv)

1. utskottet
2. res. 11 (M, KD)

Votering:

250 för utskottet

87 för res. 11

12 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 97 S, 60 SD, 31 C, 26 V, 20 L, 16 MP

För res. 11: 66 M, 21 KD

Frånvarande: 3 S, 4 M, 2 SD, 2 V, 1 KD

Övriga punkter

Kammaren biföll utskottets förslag.

FiU15 Finansiella företags uppgifter till brottsutredande myndigheter

Kammaren biföll utskottets förslag.

SkU2 Vissa kontrollfrågor och andra frågor på punktskatteområdet

Kammaren biföll utskottets förslag.

SkU3 Ändrade mervärdesskatte regler för telekommunikationstjänster, radio- och tv-sändningar och elektroniska tjänster

Kammaren biföll utskottets förslag.

SkU4 Genomförande av CFC-regler i EU:s direktiv mot skatteundandraganden

1. utskottet

2. res. (SD)

Votering:

277 för utskottet

60 för res.

12 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 97 S, 66 M, 31 C, 26 V, 21 KD, 20 L, 16 MP

För res.: 60 SD

Frånvarande: 3 S, 4 M, 2 SD, 2 V, 1 KD

JuU4 Riksrevisionens rapport om utbytet av underrättelseinformation mellan Polismyndigheten och Säkerhetspolisen

Kammaren biföll utskottets förslag.

TU2 Genomförande av webbtillgänglighetsdirektivet

Punkt 1 (Regeringens lagförslag)

1. utskottet

2. res. 1 (KD)

Votering:

315 för utskottet

21 för res. 1

13 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 96 S, 66 M, 60 SD, 31 C, 26 V, 20 L, 16 MP

För res. 1: 21 KD

Frånvarande: 4 S, 4 M, 2 SD, 2 V, 1 KD

Åsa Lindestam (S) anmälde att hon avsett att rösta ja men markerats som frånvarande.

Punkt 2 (Uppföljning av den nya lagen)

1. utskottet

2. res. 2 (L)

Votering:

317 för utskottet

20 för res. 2

12 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 97 S, 66 M, 60 SD, 31 C, 26 V, 21 KD, 16 MP

För res. 2: 20 L

Frånvarande: 3 S, 4 M, 2 SD, 2 V, 1 KD

CU2 En ny regional planering

Punkt 3 (Regionplanens innehåll och verkan)

1. utskottet

2. res. 2 (V)

Votering:

311 för utskottet

26 för res. 2

12 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 97 S, 66 M, 60 SD, 31 C, 21 KD, 20 L, 16 MP

För res. 2: 26 V

Frånvarande: 3 S, 4 M, 2 SD, 2 V, 1 KD

Övriga punkter

Kammaren biföll utskottets förslag.

CU3 Skadeståndsansvar vid sjötransport av farliga och skadliga ämnen

Kammaren biföll utskottets förslag.

Prot. 2018/19:16

14 november

Prot. 2018/19:16
14 november

§ 17 Bordläggning

Följande dokument anmäldes och bordlades:

Skrivelse

2018/19:14 Riksrevisionens rapport om bedömningen av arbetsförmåga
vid psykisk ohälsa

Redogörelse

2018/19:JO1 Justitieombudsmännens ämbetsberättelse

§ 18 Kammaren åtskildes kl. 16.19.

Sammanträdet leddes

av talmannen från dess början till och med § 1,
av tredje vice talmannen därefter till och med § 7 anf. 25 (delvis),
av andre vice talmannen därefter till ajourneringen kl. 12.49 och
av förste vice talmannen därefter till dess slut.

Vid protokollet

INGVAR MATTSON

/Olof Pilo

§ 1 Prövning av förslaget till statsminister	1
Anf. 1 TALMANNEN.....	1
Anf. 2 ANNIE LÖÖF (C).....	1
Anf. 3 TOBIAS BILLSTRÖM (M).....	2
Anf. 4 MIA SYDOW MÖLLEBY (V).....	3
Anf. 5 ANDERS YGEMAN (S).....	3
Anf. 6 MARIA FERM (MP)	4
Anf. 7 JAN BJÖRKLUND (L).....	5
Anf. 8 JIMMIE ÅKESSON (SD).....	6
Anf. 9 EBBA BUSCH THOR (KD).....	8
§ 2 Justering av protokoll.....	10
§ 3 Ändrade mediegrundlagar (vilande grundlagsbeslut, m.m.)	10
Konstitutionsutskottets betänkande 2018/19:KU2	10
(Beslut fattades under § 16.).....	10
§ 4 Följdändringar till ändrade mediegrundlagar	10
Konstitutionsutskottets betänkande 2018/19:KU3	10
(Beslut fattades under § 16.).....	10
§ 5 Översyn av Riksrevisionen – grundlagsfrågor (vilande grundlagsbeslut, m.m.)	10
Konstitutionsutskottets betänkande 2018/19:KU4	10
(Beslut fattades under § 16.).....	10
§ 6 EU-arbetet i riksdagen	11
Konstitutionsutskottets betänkande 2018/19:KU7	11
Anf. 10 PATRICK RESLOW (SD).....	11
Anf. 11 ERIK EZELIUS (S).....	13
Anf. 12 ERIK OTTOSON (M).....	14
Anf. 13 TUVE SKÅNBERG (KD)	15
Anf. 14 BENGT ELIASSON (L)	16
(Beslut fattades under § 16.).....	17
§ 7 Långsiktig finansiering och stärkt oberoende för public service.....	17
Kulturutskottets betänkande 2018/19:KrU2	17
Anf. 15 CHRISTER NYLANDER (L).....	17
Anf. 16 LAWEN REDAR (S)	19
Anf. 17 ANNICKA ENGBLOM (M).....	21
Anf. 18 ANGELIKA BENGTSSON (SD)	24
Anf. 19 CHRISTER NYLANDER (L) replik	26
Anf. 20 ANGELIKA BENGTSSON (SD) replik.....	26
Anf. 21 CHRISTER NYLANDER (L) replik	26
Anf. 22 ANGELIKA BENGTSSON (SD) replik.....	26
Anf. 23 VASILIKI TSOUPLAKI (V).....	27
Anf. 24 ROLAND UTBULT (KD).....	28
Anf. 25 ANNA SIBINSKA (MP).....	31
Anf. 26 PER LODENIUS (C)	32
Anf. 27 ANGELIKA BENGTSSON (SD) replik.....	34
Anf. 28 PER LODENIUS (C) replik	35

Anf. 29 ANGELIKA BENGTTSSON (SD) replik.....	35
Anf. 30 PER LODENIUS (C) replik.....	35
Anf. 31 ARON EMILSSON (SD).....	36
Anf. 32 IDA KARKIAINEN (S).....	38
(Beslut fattades under § 16.)	39
§ 8 Finansiella företags uppgifter till brottsutredande myndigheter	39
Finansutskottets betänkande 2018/19:FiU15	39
(Beslut fattades under § 16.)	39
§ 9 Vissa kontrollfrågor och andra frågor på punktskatteområdet	39
Skatteutskottets betänkande 2018/19:SkU2	39
(Beslut fattades under § 16.)	39
§ 10 Ändrade mervärdesskatte regler för telekommunikationstjänster, radio- och tv-sändningar och elektroniska tjänster	39
Skatteutskottets betänkande 2018/19:SkU3	39
(Beslut fattades under § 16.)	39
§ 11 Genomförande av CFC-regler i EU:s direktiv mot skatteundandraganden.....	40
Skatteutskottets betänkande 2018/19:SkU4	40
Anf. 33 DAVID LÅNG (SD).....	40
Anf. 34 ANNA VIKSTRÖM (S)	41
(Beslut fattades under § 16.)	42
§ 12 Riksrevisionens rapport om utbytet av underrättelseinformation mellan Polismyndigheten och Säkerhetspolisen	42
Justitiekommitténs betänkande 2018/19:JuU4.....	42
(Beslut fattades under § 16.)	42
§ 13 Genomförande av webbtillgänglighetsdirektivet	43
Trafikutskottets betänkande 2018/19:TU2.....	43
Anf. 35 MAGNUS JACOBSSON (KD)	43
Anf. 36 HELENA GELLERMAN (L)	43
Anf. 37 DENIS BEGIC (S)	44
Anf. 38 MAGNUS JACOBSSON (KD) replik.....	45
Anf. 39 DENIS BEGIC (S) replik.....	46
Anf. 40 MAGNUS JACOBSSON (KD) replik.....	46
Anf. 41 DENIS BEGIC (S) replik.....	47
Anf. 42 EMMA BERGINGER (MP).....	47
(Beslut fattades under § 16.)	48
§ 14 En ny regional planering.....	48
Civilutskottets betänkande 2018/19:CU2.....	48
Anf. 43 MOMODOU MALCOLM JALLOW (V)	48
Anf. 44 EMMA HULT (MP)	51
Anf. 45 LEIF NYSMED (S)	53
Anf. 46 MATS GREEN (M).....	54
Anf. 47 ROGER HEDLUND (SD)	55
Anf. 48 OLA JOHANSSON (C).....	56
Anf. 49 LARRY SÖDER (KD).....	58
(Beslut fattades under § 16.)	59

§ 15 Skadeståndsansvar vid sjötransport av farliga och skadliga ämnen.....	59	Prot. 2018/19:16
Civilutskottets betänkande 2018/19:CU3	59	14 november
(Beslut fattades under § 16.).....	59	-----
Ajournering.....	59	
Återupptaget sammanträde.....	59	
§ 16 Beslut om ärenden som slutdebatterats vid dagens sammanträde.....	60	
KU2 Ändrade mediegrundlagar (vilande grundlagsbeslut, m.m.)	60	
KU3 Följdändringar till ändrade mediegrundlagar	60	
KU4 Översyn av Riksrevisionen – grundlagsfrågor (vilande grundlagsbeslut, m.m.)	60	
KU7 EU-arbetet i riksdagen	60	
KrU2 Långsiktig finansiering och stärkt oberoende för public service.....	61	
FiU15 Finansiella företags uppgifter till brottsutredande myndigheter	64	
SkU2 Vissa kontrollfrågor och andra frågor på punktskatteområdet.....	64	
SkU3 Ändrade mervärdesskatteregler för telekommunikationstjänster, radio- och tv-sändningar och elektroniska tjänster	64	
SkU4 Genomförande av CFC-regler i EU:s direktiv mot skatteundandraganden	64	
JuU4 Riksrevisionens rapport om utbytet av underrättelseinformation mellan Polismyndigheten och Säkerhetspolisen	64	
TU2 Genomförande av webbtillgänglighetsdirektivet	65	
CU2 En ny regional planering	65	
CU3 Skadeståndsansvar vid sjötransport av farliga och skadliga ämnen	65	
§ 17 Bordläggning.....	66	
§ 18 Kammaren åtskildes kl. 16.19.....	66	